

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Možnosti rozvoje venkovských obcí

Bc. Martina Poláková

© 2014 ČZU v Praze

!!!

**Místo této strany vložíte zadání diplomové práce.
(Do jedné vazby originál a do druhé kopii)**

!!!

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Možnosti rozvoje venkovských obcí" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne datum odevzdání

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Evě Kučerové, za pomoc a odbornou konzultaci, při tvorbě Diplomové práce.

Možnosti rozvoje obce Rudník

Possibilites of rural community developmente

Souhrn

Oživení, rozvoj či stabilizace venkova je aktuální problematikou jak společné zemědělské politiky Evropské unie, tak i národních politik. Právě venkovské oblasti bývají obvykle oblastmi problémovými a je nutné jejich problémy řešit. Přestože možnosti rozvoje venkova jsou velmi široké, realizace rozvojových aktivit nebývá jednoduchá. Vyžaduje synergické a aktivní zapojení aktérů z různých tématických oblastí, kteří mají zájem o rozvoj regionu, a také vhodné využití rozvojových nástrojů.

Obyvatelé obcí mohou být klíčovými aktéry rozvoje obce. K dobrému rozvoji malé obce mohou přispět obyvatelé především svou vlastní aktivitou, například účastí na jednání zastupitelstva, brigád a aktivit vedoucích ke zkrášlení okolního prostředí obce a pořádání kulturních a sportovních akcí.

Tvorba vize komunity je tvárná metoda, kterou lze modifikovat pro potřeby obce, mikroregionu, místní akční skupiny či neziskové organizace. Jejím klíčovým momentem je zapojení lidí do přípravy, veřejné diskuse a následné realizace konkrétních projektů a tím posílení sociálního kapitálu, lidské pospolitosti a soběstačnosti.

Jednou z metod komunitního rozvoje je metoda tvorba vize komunity, která je založena na teorii, že občané potřebují svoji obec znát a vytvořit si o ní představu do budoucna. Tato metoda nabízí možnost vytvoření vize samotnými občany a je také postupně naplňována.

V praxi byla tato metoda úspěšně aplikována v obci Rudník.

Summary

Revival, development or stabilization of the country is a hot issue of both common agricultural policy of the European Union and national policies. It is just rural areas that usually pose problematic areas and it is necessary to solve their problems. Although, possibilities of the country development are wide-ranging, implementation of development activities is usually not easy. It needs synergic and active involvement of participants from

various thematic fields who are interested in their region development as well as it needs suitable use of development tools.

People living in the country can be key participants in development of a village. These people can contribute to good development of a small village by their own activities, such as participation in municipal board sessions, in voluntary work and activities that make the surroundings of a village more beautiful as well as organizing culture and sports events.

Formation of a community vision is a very flexible method that can be modified for needs of a village, microregion, local action group or non-profit organization. Its key moment includes involvement of people in preparation, public discussion and subsequent implementation of particular projects, which results in strengthening of the social capital, human cohesion and self-sufficiency.

One of the community development methods is formation of a community vision based on the theory that people need to know their village and make a vision of it for the future. This method offers a possibility of vision formation made by people themselves with its subsequent gradual fulfilment.

In practice, this method has been applied successfully in the village of Rudník.

Klíčová slova: lokalita, venkov, regionální politika, dotační politika, rozpočet územních samospráv, vize, rozvoj, plánování, komunita.

Keywords: locality, rural, regional politics, subsidy politics, budget territorial budget, vision, development, planning, community.

Obsah

1.	Úvod	5
2.	Cíl práce a metodika	7
3.	Obce	9
3.1.	Venkovské obce	10
3.2.	Skladba rozpočtu územních samospráv	11
3.3.	Rozvoj venkova	14
3.4.	Regionální politika	15
3.5.	Aktéři regionální politiky a rozvoje venkova	17
3.6.	Zákon o podpoře regionálního rozvoje	23
3.7.	Možnost dotací pro obce	25
3.8.	Strategické plánování	27
4.	Původ vize komunity	29
4.1.	Metoda vize komunity	29
4.1.1.	Forum společného plánování	30
5.	Charakteristika zkoumané lokality obce Rudník	38
5.1.	Historie obce Rudník	38
5.1.1.	Historie Rudnických osad	40
5.2.	Rozpočet obce Rudník pro rok 2013	43
	Tabulka č.1 schválený rozpočet obce Rudník ze dne 13.12.2012	43
6.	Veřejná debata občanů o budoucnosti obce Rudník	45
	Tabulka č. 2 výsledky hodnocení první pracovní skupiny na téma vedení obce,	
	Tabulka č. 3 výsledky hodnocení druhé pracovní skupiny na téma kultura, sport,	
	volný čas, kulturní dědictví a tradice	49
	Tabulka č. 4 výsledky hodnocení třetí pracovní skupiny na téma vzdělání a	
	sociální oblast	50
	Tabulka č. 5 výsledky hodnocení čtvrté pracovní skupiny na téma příroda,	
	krajina kolem nás, přírodní zdroje a přírodní prostředí	51
	Tabulka č. 6 výsledky hodnocení páté pracovní skupiny na téma ekonomická	
	základna v obci	52
	Tabulka č. 7 výsledky hodnocení šesté pracovní skupiny na téma vybavení a	

Infrastruktura v obci	52
Tabulka č. 8 výsledky hodnocení sedmé pracovní skupiny na téma naše obec jako součást okolního světa	53
Tabulka č. 9 výsledné pořadí podporovaných návrhů pro zlepšení situace v obci, ze strany účastníků veřejné debaty o budoucnosti obce Rudník	57
7. Možnosti rozvoje obce Rudník	60
7.1. Doporučené dotační programy	71
7.2. Doporučení podpory spolupráce veřejnosti	73
8. Závěr	75
9. Seznam použité literatury	77

1. Úvod

V roce 1990 byla v České republice obnovena územní samospráva. Samostatné obce se v roce 1992 staly vlastníky rozsáhlého majetku, který před tím vlastnil stát. Nejpodstatnější část tvořil bytový fond, dále školy, budovy pro sociální služby, zdravotnictví a kulturu a různé objekty pro poskytování veřejných služeb. Obcím se vrátil i historický majetek, lesy, pozemky a různé budovy, které jim byly odebrány v roce 1949 vlivem znárodnění majetku měst a obcí. V souvislosti s novým vlastnictvím se také obcím zvýšily nejen pravomoci, ale také povinnosti. Města a obce měly mnoho nových úkolů vyplývajících jak z dědictví předešlého hospodaření národních výborů, tak z nového postavení obcí. Týkají se především investic do životního prostředí, bydlení a infrastruktury, vybudování a kompletní rekonstrukce inženýrských sítí, čističek odpadních vod, opravy a budování komunikací obecního významu a skládek odpadů. Většinou se jednalo o rozsáhlé investiční projekty spojené s poměrně vysokými finančními náklady.

Se vstupem České republiky do Evropské unie 1. května 2004 se České republice otevřely možnosti získání dotací poskytnutých z fondů Evropské unie, které umožní získat mimo jiné i prostředky pro regionální rozvoj.

Oživení, rozvoj či stabilizace venkova je aktuální problematikou jak společné zemědělské politiky Evropské unie, tak i národních politik. Právě venkovské oblasti bývají obvykle oblastmi problémovými a je nutné jejich problémy řešit. Přestože možnosti rozvoje venkova jsou velmi široké, realizace rozvojových aktivit nebývá jednoduchá. Vyžaduje synergické a aktivní zapojení aktérů z různých tematických oblastí, kteří mají zájem o rozvoj regionu, a také vhodné využití rozvojových nástrojů.

Odborníci i praktici regionální politiky se shodují v tom, že místní obyvatelé jsou klíčovými aktéry rozvoje obce. K dobrému rozvoji malé obce mohou přispět obyvatelé především svou vlastní aktivitou, například účastí na jednání zastupitelstva, brigád a aktivit vedoucích ke zkrášlení okolního prostředí obce a pořádání kulturních a sportovních akcí. Mohou se sdružovat ve spolcích v rámci nichž mohou zhodnotit nejen své laické zkušenosti, ale i znalosti odborné.

K uskutečnění jakéhokoliv rozvojového záměru jsou třeba realizátoři, to znamená lidé, kteří ho vymyslí, shromáždí na něj prostředky, budou řídit jeho realizaci a nakonec ho vyhodnotit. Reálná možnost uskutečnění projektů spočívá jednak v kapacitách na jeho

zvládnutí, jednak v ochotě cílových skupin a dalších aktérů na projektu participovat. Existují však značné rozdíly v nárocích investičních a neinvestičních projektů.

Vize rozvoje vyjadřuje žádoucí stav rozvoje. Koncepce, tedy rozvojová strategie konkretizuje vizi pomocí cílů a souborů opatření, jimiž aktéři budou moci usměrňovat vývoj obce k žádoucímu stavu. Na základě ekonomických dispozic a lidských zdrojů lze stanovit možnosti realizace rozvojových záměrů, na základě koncepce dochází v daných omezeních k výběru takových záměrů, které naplňují vizi a plní koncepci.

Území i okolí obce Rudník je vhodné pro rozvoj cykloturistiky či agroturistiky. Rozvojem v těchto oblastech by bylo možné očekávat i zvýšení nabídky pracovních příležitostí a tím také zatraktivnění obce i pro trvalé bydlení.

Obec Rudník má velký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. V obci je neúplná nabídka poskytovaných služeb, kterou je možné rozvíjet podle potřeby.

Od roku 2011 probíhá zpracování územního plánu obce. Strategický rozvojový plán obce zpracován není, postupně se bude za pomoci občanů a zastupitelů obce vytvářet.

2. Cíl práce a metodika

Cílem práce, je zhodnotit možnosti a omezení rozvoje vybrané lokality v rámci pravidel současné regionální politiky rozvoje venkova, přičemž analýza bude orientována na ekonomické i neekonomické oblasti rozvoje lokalit. Použitým metodologickým nástrojem je metoda Vize rozvoje obce založena na komunitním plánování. Metoda je aplikována na konkrétní obec a to obec Rudník. Zhodnocené výsledky umožňují nalézt cíle a priority možného rozvoje obce.

Práce je rozdělena na část teoretickou a na část praktickou.

První kapitola obsahuje úvod diplomové práce.

Součástí druhé kapitoly je cíl práce a použitá metodika.

Třetí kapitola charakterizuje venkovské obce, rozvoj venkova, který je možno v obecné rovině označit jako proces pozitivních změn, jde o zlepšení kvantitativních, ale i kvalitativních charakteristik dané oblasti. Jsou popsány aktéři rozvoje a možné koncepční dokumenty potencionálního rozvoje venkovských obcí. Zmíněna je i regionální politika.

Obsahem čtvrté kapitoly je teorie Metody vize komunity. Metoda je zaměřena na formulování dlouhodobějších cílů rozvoje území. Rozvoj bývá využíván především pro zapojení co nejvíce občanů do veřejného dění určitého území, například obec, městská část nebo region. Jedná se především o ekonomický, hospodářský, kulturní a sociální rozvoj dané oblasti. Metoda vychází z poznatku, že rozvoj komunity není podmíněn pouze dostatkem finančních prostředků. Občané potřebují svoji obec znát a vytvořit si představu o tom, jak by měla vypadat za deset či patnáct let. Tato dlouhodobá vize je postupně naplňována realizací několika společně vybraných projektů a občané se na ni sami podílejí. Právě oni pak posuzují hlavní aktiva a problém obce, rozvíjejí společnou vizi a identifikují výrazné a efektivní projekty zlepšení komunity. Akce poskytuje obyvatelům možnost setkání se sousedy i dalšími spoluobčany, v čemž spočívá jeden z důležitých přínosů této metody. Komunitní rozvoj se snaží určitými dovednostmi a postupy posílit komunitu i její jednotlivé členy. Obvykle je zapojováno co nejvíce lidí, kteří se společnými silami snaží vytvořit řešení daných problémů, které se týkají jejich komunity.

Pátá kapitola je již součástí praktické části práce, analyzuje zkoumaný objekt obec Rudník, polohu a historii obce, s kulturními, přírodními a historickými památkami.

Součástí páté kapitoly je analýza finanční úrovně obce – aktuální rozpočet pro rok 2013.

Obsahem šesté kapitoly je kvalitativní výzkum veřejného mínění občanů obce Rudník metodou Komunitního plánování. Kapitola podrobně popisuje postup a průběh výzkumu formou metody „Vize komunity” v obci Rudník a výsledky výzkumu možnosti rozvoje obce Rudník.

Součástí sedmé kapitoly jsou konkrétní návrhy možného rozvoje obce Rudník, které vycházejí z představ a požadavků občanů obce Rudník při veřejné debatě o budoucnosti obce Rudník.

Při rozvojových aktivitách by měla být pozornost věnována přímým i nepřímým aktivitám, jako je rozvoj podnikání a zlepšování podnikatelského prostředí v obci s cílem zlepšení hospodářské struktury a vytváření nových pracovních míst. Rozvoj cestovního ruchu, tělovýchovných, sportovních a mládežnických aktivit, kultury včetně památkové péče. Zlepšovat sociální situaci v obci. Rozvoj občanské vybavenosti, včetně zařízení pro tělovýchovu, sport, mládež, aktivity občanů v jejich volném čase, rozvoj služeb s cílem uspokojování potřeb občanů v únosně dostupné vzdálenosti. Zajištění dostupnosti a zlepšování úrovně poskytování zdravotnických služeb. Rozvoj lidských zdrojů a další opatření v oblasti trhu práce, například zvyšování kvalifikace, zabezpečení vzdělávání a rekvalifikaci. Opatření k ochraně životního prostředí, omezování vlivů narušujících krajinu a udržení kulturní krajiny. Vznik subjektů a programů v obci sloužících k jeho celkovému rozvoji, včetně vytváření předpokladů pro rozvoj obce za pomoci finančních zdrojů ze zahraničí.

Cíl praktické části zahrnuje směr rozvoje obce Rudník, který může pomoci mobilizovat místní kapacitu a místní zdroje obce Rudník pro cíleně orientovaný ekonomický a sociální rozvoj obce, jakož i absorbování možné finanční podpory z fondů na národní úrovni a na úrovni Evropské Unie.

3. Obce

¹Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.

Obec, jako samosprávný celek, je veřejnoprávní korporací s právní subjektivitou, reprezentovaný starostou a spravovaný zastupitelstvem a radou obce. Obec přímo zajišťuje podmínky pro život obyvatel a pro podnikání a nepřímo vytváří prostředí pro rozvoj občanských a ekonomických aktivit v obci. Ve vztahu k obyvatelům obce je třeba zdůraznit nezbytnost jejich vlastní aktivity a přímé zapojení. Úkolem obce není naplnit všechny rozvojové představy občanů, ale vytvořit takové prostředí a podmínky, ve kterých budou občané schopni svoje představy postupně realizovat.

3.1. Venkovské obce

²Pojem venkov je neurčité označení osídlené kulturní krajiny se specifickými charakteristikami. Venkov vnímáme intuitivně, na základě znaků různorodé povahy. Otázkou však je, zda je možné jednoznačně venkov vymezit. Vymezení venkova jako jednoznačně ohraničeného prostoru je velmi obtížné. Současný venkov již vykazuje znaky města a mnohá města mají znaky venkovského charakteru. Přístupy k vymezení venkova se odvíjí od jeho hlavního účelu. Potom je možné odlišit přístupy založené například na velikosti sídel, nebo podle charakteru krajiny, jako výsledek dlouhodobé interakce lidí a přírodního prostředí, zrcadlící se v ekonomických, sociálních a ekologických funkcích krajiny. Venkov je specifickým, různorodým společenským, ekonomickým, kulturním i ekologickým prostorem. Obce vyvíjejí řadu aktivit k oživení venkova, vznikly školy obnovy venkova, Národní síť rozvoje venkova, Národní observatoř venkova, Národní síť venkovských a komunitních škol. Kraje podporují venkovské obce, svazky obcí a místní akční skupiny pomocí programů rozvoje venkova.

1 Zákon č. 128/2000 Sb. O obcích

2 BINEK, Jan, HOLEČEK, Jan, HYNEK, Alois, GALVASOVÁ, Iva, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, KONEČNÝ, Ondřej, SVOBODOVÁ, Hana, VĚŽNÍK, Antonín, Synergie ve venkovském prostoru, Brno: GEREK, spol.s.r.o., Společnost pro regionální ekonomické poradenství, 2011, ISBN 978-80-904308-8-4

V oblasti terminologické jsou v analýzách venkova užívány pojmy venkov a venkovský prostor. Oba jsou obvykle chápány jako do značné míry synonymní, nicméně z hlediska hlubšího zkoumání a prostorové kompozice a dekompozice mezi nimi existuje rozdíl. Venkovský prostor je základním prostorovým souborem, v rámci něhož nabývá krajina a sídla venkovských znaků, to znamená podoby venkova. Venkovský prostor zahrnuje obce i malá města tvořící jeden funkční celek, prostory venkovské i s venkovem jen obtížně ztotožnitelné.

Základním problémem rozvoje venkova je skutečnost, že neexistuje jeden univerzální venkov jako území jednoznačně naplňující věcnou podstatu venkova. Co je venkov vnímáme do jisté míry intuitivně na základě řady znaků různorodé povahy. Jsme potom schopni podle přítomnosti těch či oněch znaků označit různé typy venkovů. Pro nalezení znaků venkova se musíme ztotožnit s vymezením venkova jako prostoru tvořeného venkovskými obcemi a okolní krajinou.

U venkovských obcí můžeme vymezit následující znaky typické pro tradiční venkov :

- urbanistické znaky, vysoký podíl rodinných domů, málo vyvinutá uliční síť s dominantním prostorem návsi jako společenského a kulturního centra sídla, rozvolněná zástavba, vysoký podíl zeleně v sídle
- architektonické znaky, nízkopodlažní zástavba, absence nájemního bydlení, domy doplněné hospodářským zázemím, vymezení dvora a zahrady s výrazně oddělenými funkcemi
- sociální znaky, užší sociální kontakty mezi obyvateli sídla, participace, tradicionalismus, konzervatismus
- ekonomické znaky, dominantní nebo rozhodující činností je zemědělství a primární výroba potravin, významný podíl ekonomicky aktivních osob vyjíždí do zaměstnání mimo sídlo do zaměstnání, kůstliví
- administrativní znaky, status sídla, sídlo, které v minulosti či v současnosti získalo městská práva, je městem, ostatní sídla jsou vesnicemi
- velikostní znaky, počet obyvatel pod konvenčně stanovenou hranicí, hustota zalidnění, podíl zastavěné plochy

Na základě uvedených znaků s výjimkou administrativních a velikostních není možné plošně vymezit území splňující znaky venkova.

3.2. Skladba rozpočtu územních samospráv

³Územně samosprávné celky v České republice hospodaří dle schváleného rozpočtu. Celý rozpočtový proces je upraven zákonem č. 250/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Rozpočet tvoří příjmovou a výdajovou stránku.

Příjmy územních samosprávních celků tvoří :

- sdílené daňové příjmy
- výlučné daňové příjmy
- nedaňové příjmy
- kapitálové příjmy

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, stanovuje procentický podíl na výnosech daní. Daně se dělí na sdílené a výlučné. Příjem ze sdílené daně není podmíněný velikostí daňového výnosu na území vymezeném pro výkon územní samosprávy. Výlučné daňové příjmy jsou dány výší výnosu z příslušného území samosprávy.

Sdílené daně jsou tvořeny podílem ve výši 20,59% na výnosech :

- daně z přidané hodnoty
- daně z příjmu právnických osob, pokud není poplatníkem obec
- daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků
- daně z příjmu fyzických osob vybírané srážkou
- 60% daně z příjmu fyzických osob z podnikání

Výlučné daně tvoří :

- daně z nemovitostí
- daně z příjmu právnických osob za předpokladu, že poplatníkem je příslušná obec
- 30% podíl na dani z příjmu fyzických osob z podnikání rozdělovaný podle místa bydliště podnikatele

Nedaňové příjmy tvoří nižší zdroj příjmů územních samosprávních celků.

Mezi nedaňové příjmy patří :

- příjmy z vlastního podnikání, například příjmy z hospodářské činnosti organizací zřizovanými obcemi, pronájem majetku nebo přijaté úroky.

3 ČMEJREK, Jaroslav, KOPŘIVA, Radek, Základy veřejné správy, Česká zemědělská univerzita v Praze, 2011, ISBN 978-80-213-1626-3

- Uživatelské poplatky. Například poplatek ze psů, ze vstupného, z ubytovací kapacity, za povolení k vjezdu motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, za provoz výherních automatů, za ukládání komunálního odpadu, za užívání veřejného prostranství, za lázeňský a rekreační pobyt.

Kapitálové příjmy, mezi kapitálové příjmy patří například příjmy z prodeje majetku, příjmy z emise komunálních obligací.

Dotační příjmy, hlavním cílem dotačního systému je přispět k ekonomickému rozvoji státu. Samosprávné celky České republiky jsou příjemci celé řady účelových dotací. Ty jsou poskytovány dle celostátně platných pravidel a jsou reflexí funkcí, které pro stát samosprávné celky vykonávají. Právní úprava má proto take vliv na strukturu navrhovaných dotací ze státního rozpočtu. Mají podobu dotací jednak běžných, které mají investiční povahu a jednak kapitálových, které mají povahu investiční. Běžné dotace slouží k pokrytí běžných výdajů a kapitálové dotace udávají přehled o realizovaných investičních projektech.

⁴Obcím jsou poskytovány tyto běžné a kapitálové dotace :

- dotace v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí
- ostatní dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa
- dotace z ostatních kapitol státního rozpočtu
- dotace ze státních účelových fondů
- dotace v rámci finanční pomoci z EU
- příspěvek na výkon státní správy v přenesené působnosti

Dotace a příspěvky v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí slouží k úhradám neinvestičních výdajů v oblasti školství, zdravotnictví, ústavech sociální péče, ale jsou i take příspěvkem na výkon státní správy a dotacemi na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů. Pro výpočet dotací a příspěvků tohoto druhu se používají příslušné propočtové ukazatele, například počty žáků základních škol, počty míst v zařízení sociálních služeb.

⁴ ČMEJREK, Jaroslav, KOPŘIVA, Radek, Základy veřejné správy, Česká zemědělská univerzita v Praze, 2011, ISBN 978-80-213-1626-3

Ostatní dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa jsou obcím poskytovány podle funkcí, které obce vykonávají. Například účelové dotace na zachování památkových rezervací či na prevenci kriminality. Vedle těchto dotací mohou být obce také příjemci dotací, které jsou podmíněné různými okolnostmi, jako třeba finanční situací obce nebo finančními možnostmi státu. Jedná se o dotace nenárokové, o které je nutné se ucházet individuálně. Tyto dotace jsou poskytovány nejčastěji formou státem vyhlašovaných grantových programů. Sem patří například dotace na pozemkové úpravy, dotace na opravy a rekonstrukce kulturních památek.

Dotacemi z ostatních kapitol státního rozpočtu jsou financovány významné programy podporující místní rozvoj. Poskytovateli dotací jsou různé ministerské resorty. Jedná se o neinvestiční dotace zahrnující například dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky zdravotně postiženým, dotace na vzdělávání.

Obcím mohou být poskytovány dotace ze státních účelových fondů. Jedná se o dotace přísně účelové. Podmínky pro jejich poskytnutí určuje správce státního účelového fondu. Fondy jsou zakládány v souvislosti s aktuálními potřebami, které mají řešit.

Patří sem například fondy životního prostředí, kulturní fondy, fondy dopravní infrastruktury nebo fond rozvoje bydlení.

Dotace v rámci finanční pomoci z Evropské Unie mají přispět k celkovému rozvoji územních samosprávních celků.

⁵**Příspěvek na výkon státní správy** je zvláštním typem dotace. Ze zákona o obcích č. 128/2000 Sb. vyplývá, že obec obdrží ze státního rozpočtu příspěvek na plnění úkolů v přenesené působnosti. U tohoto příspěvku není přesně znám účel čerpání, ačkoliv předmět použití by měl mít souvislost s výkonem v oblasti přenesené působnosti. Jedná se ovšem o součást běžných příjmů obecního rozpočtu. Obec s těmito prostředky může nakládat libovolně. Podle rozsahu svěřené působnosti obcím je výše příspěvku odlišena v zákoně o státním rozpočtu. Částka příspěvku se vyjadřuje na každých 100 obyvatel správního obvodu obce.

Výdaje územních samosprávních celků – hlavní část výdajů územních samosprávních celků činí běžné výdaje. Ty dosahují přibližně dvou třetin celkových výdajů a jejich podíl stále roste. Největší podíl z běžných výdajů pak připadá na nákupy zboží a služeb, kam

5 ČMEJREK, Jaroslav, KOPŘIVA, Radek, Základy veřejné správy, Česká zemědělská univerzita v Praze, 2011, ISBN 978-80-213-1626-3

patří zejména nákup vody, paliv a energie. Další významnou položku představují neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím. Zbylou třetinu celkových příjmů územních samosprávních celků tvoří kapitálové výdaje. Jejich prostřednictvím jsou financovány investiční akce zejména v oblasti školství, zdravotnictví, sociální péče, výstavby a obnovy bytového fondu.

3.3. Rozvoj venkova

⁶Rozvoj venkova můžeme v obecné rovině označit jako proces pozitivních změn, jde o zlepšení kvantitativních, ale i kvalitativních charakteristik dané oblasti.

Realizace rozvojových projektů by neměla být samoúčelná, ale měla by vést ke zlepšení v řadě souvisejících oblastí. Za rozvojové lze považovat i aktivity směřující k udržení stávajícího uspokojivého stavu.

V oblasti venkova lze rozvoj konkretizovat jako proces zlepšování pozice venkovských obcí a krajinné sféry, v níž se tyto obce nacházejí.

Tento proces směřuje k :

- vytvoření harmonického systému kulturní krajiny
- rozvoji celkové pestrosti a specifik venkovských obcí
- vytvoření stabilního ekonomického systému zajišťujícího pracovní příležitosti
- zajištění kvalitních podmínek pro život obyvatelstva
- rozvinutí občanské společnosti
- zajištění dostatečné dopravní dostupnosti

Skrytou linií rozvoje venkova však zůstává zachování jeho specifčnosti, jeho unikátních hodnot a zastupitelných funkcí. Z hlediska rozvojových dispozic a směřování rozvoje je důležité rozlišení endogenních a exogenních faktorů rozvoje. Endogenní faktory jsou spojeny přímo s aktivitami stávajících uživatelů venkova, což je aktivita obyvatel, migrace nebo sociální síť, tedy s aktéry rozvoje. Exogenní faktory představují rámec faktorů a nástrojů, které ovlivňují rozvoj venkova, ale jednotlivý aktéři je nemohou bezprostředně, to znamená poloha obce, přírodní prostředí, působení ostatních regionů na straně jedné,

6 BINEK, Jan, HOLEČEK, Jan, HYNEK, Alois, GALVASOVÁ, Iva, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, KONEČNÝ, Ondřej, SVOBODOVÁ, Hana, VĚŽNÍK, Antonín, Synergie ve venkovském prostoru, Brno: GEREK, spol.s.r.o., Společnost pro regionální ekonomické poradenství, 2011, ISBN 978-80-904308-8-4

legislatura, finanční systémy, nastavení centrálních rozvojových nástrojů, dotačně podporované aktivity.

Exogenní faktory jsou nezbytnou podmínkou, nicméně nejsou dostačující a bez endogenních faktorů nelze funkčního rozvoje dosáhnout.

Na zachování hodnot, zajištění funkčnosti a dosažení udržitelnosti mají klíčový vliv místní aktéři rozvoje. Obyvatelé a místní podnikatelé primárně vytváří svými aktivitami charakter venkovského prostředí. Aktivita obyvatel je důležitá pro realizaci rozvojových projektů a pro sociálně kulturní oživení venkova.

Rozvoj venkova, je rozvoj o lidech. Obec je taková, jací v ní žijí obyvatelé a jak jsou tyto obyvatelé ochotni se zapojit do života obce. V krásné obci je krásný život, krásu obce tedy tvoří nejen vizuální stránka upraveného sídla, ale i celková atmosféra, vztahy mezi občany a celkové podmínky pro život. Od pozitivního vnímání svého bydliště se odvíjí ochota občanů pečovat nejen o vlastní dům, ale i širší okolí, ochota zapojovat se do společenských aktivit a spolupracovat v tomto úsilí s ostatními.

3.4. Regionální politika

⁷Regionální politika je činnost, jejímž úkolem je přispívat ke snižování rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a zabezpečení jejich harmonického rozvoje. Cílem regionální politiky je, aby regiony měly stejné šance a možnosti, a aby jejich demografický, hospodářský a přírodní potenciál byl plnohodnotně využit.

Regionální politika využívá při realizaci svých cílů různých postupů vůči jednotlivým regionům. Základním motivem je plné využití všech výrobních faktorů, zejména pracovní síly, a z toho plynoucí ekonomický růst. Neméně důležité je rozmístění firem. Ve svých počátcích se regionální politika snažila o přesun pracovních sil z region s vysokou nezaměstnaností do míst s převahou nabídky pracovních sil, v současnosti jednoznačně převládá opačná strategie což je motivace pohybu práce za pracovníky. Vysoce urbanizované oblasti se naopak potýkají s náklady přelidnění a je potřeba optimalizovat

7 BINEK, Jan, HOLEČEK, Jan, HYNEK, Alois, GALVASOVÁ, Iva, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, KONEČNÝ, Ondřej, SVOBODOVÁ, Hana, VĚŽNÍK, Antonín, Synergie ve venkovském prostoru, Brno: GEREP, spol.s.r.o., Společnost pro regionální ekonomické poradenství, 2011, ISBN 978-80-904308-8-4

velikost sídel a ekonomických aktivit. Stále narůstající ekologické aspekty regionální politiky. Není možné rozvíjet území na úkor životního prostředí.

Realizace regionální politiky je spojena se splněním tří základních předpokladů a to existence meziregionálních rozdílů, politické vůle problem řešit a ekonomických možností problem řešit. Hledání přístupů k poznání a k řešení územních rozdílů se úzce váže k pojetí a základní filozofii regionální politiky obecně. Nerovnosti a rozdíly jsou přirozenou součástí jakékoliv oblasti přírodní i socioekonomické sféry a nelze je chápat nijak negativně. Pestrost a rozmanitost přírodních, společenských, ekonomických a jiných forem je základem stability a funkčnosti krajinné sféry. Smysluplné proto může být řešení pouze určitých disparit. Je také třeba rozlišovat mezi důsledky a příčinami, přičemž regionální politika by měla primárně řešit příčiny.

Základním dokumentem regionálního rozvoje je zákon 248/2000 Sb. O podpoře regionálního rozvoje. Jedná se o střednědobý dokument formulující přístup státu k podpoře regionálního rozvoje. Zákon stanovuje podmínky pro poskytování podpory regionálnímu rozvoje v rámci České republiky s cílem vyváženého rozvoje státu nebo kraje.

Strategie regionálního rozvoje obsahuje zejména analýze stavu regionálního rozvoje, charakteristiku slabých a silných stránek v rozvoji jednotlivých krajů a okresů, strategické cíle regionálního rozvoje v České republice, vymezení státem podporovaných regionů a doporučení dotčeným ústředním správním úřadům a krajům pro zaměření rozvoje odvětví spadajících do jejich působnosti. Ministerstvo při vypracování návrhu strategie regionálního rozvoje využívá zejména statistické údaje, příslušné územně plánovací podklady, politiku územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci podle zvláštního právního předpisu limity využití území a zásady jeho organizace, principy ochrany a tvorby životního prostředí a program rozvoje územního obvodu krajů.

Oblasti podpory regionálního rozvoje :

- rozvoj podnikání, s cílem zlepšení hospodářské struktury a vytváření nových nebo stabilizaci ohrožených pracovních míst,
- rozvoj lidských zdrojů a další opatření v oblasti trhu práce, například zvyšování kvalifikace, zabezpečování vzdělávání a rekvalifikací, zajišťování souladu dosaženého vzdělání a kvalifikace s potřebami trhu práce a hospodářského a sociálního rozvoje region

- výzkum a technologický vývoj přispívající k celkovému rozvoji regionu se zřetelem na podporu zavádění nových technologií a inovací a posilování kapacit výzkumu a vývoje tam, kde je to pro rozvoj region nutné,
- rozvoj cestovního ruchu,
- zlepšování vybavení regionu infrastrukturou a zajištění dopravní obslužnosti
- tělovýchovných, sportovních a mládežnických aktivit a kultury, včetně památkové péče, pokud vytváří nova místa
- rozvoj občanské vybavenosti, včetně zařízení pro tělovýchovu, sport, mládež a activity občanů v jejich volném case, rozvoj služeb s cílem uspokojování potřeb občanů v únosně dostupné vzdálenosti,
- rozvoj sociálních služeb,
- zajištění dostupnosti a zlepšování úrovně poskytování zdravotnických služeb,
- opatření k ochraně životního prostředí, omezování vlivů narušujících krajinu a udržení kulturní krajiny,
- vznik právnických osob a tvorbu program v region sloužících k jeho celkovému rozvoji,
- provádění pozemkových úprav

3.5. Aktéři regionální politiky a rozvoje venkova

⁸Klíčovou otázkou regionální politiky je vytvoření základního institucionálního a partnerského rámce. Vedle přímého realizátora opatření regionální politiky je třeba rozlišit a stanovit akteréry regionálního rozvoje, vymezit jejich vzájemné vztahy, práva a povinnosti. Regionální politika se svými dopady a působením se odvíjí od situace v obci. Vzájemná spolupráce aktérů je motivována zejména jejich rozdílnými předpoklady pro poskytování služeb a vhodností pro výkon jednotlivých společenských úloh. Dochází k efektivnějšímu využití silných stránek a eliminaci stránek slabých. Rozvoj souvisí s možnostmi jednotlivých aktérů. Významní aktéři mají obvykle dostatek kapacit lidských nebo finančních pro podporu vlastního rozvoje, ostatní subjekty jako jsou malé obce,

8 BINEK, Jan, HOLEČEK, Jan, HYNEK, Alois, GALVASOVÁ, Iva, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, KONEČNÝ, Ondřej, SVOBODOVÁ, Hana, VĚŽNÍK, Antonín, Synergie ve venkovském prostoru, Brno: GEREP, spol.s.r.o., Společnost pro regionální ekonomické poradenství, 2011, ISBN 978-80-904308-8-4

neziskové organizace, drobní podnikatelé jsou v řadě oblastí velmi limitováni. Pro tyto aktéry se spolupráce stává klíčovou příležitostí pro zlepšení vlastní situace.

Subjekty, které se podílejí na rozvoji venkova, odpovídají aktérům regionální politiky. Kromě aktérů, kteří mají nástroje k ovlivnění rozvoje venkova, jsou důležité jednotlivé sociální skupiny obyvatel, kteří na venkově žijí.

Klíčovým aktérem na lokální úrovni je obec. Koordinační role obcí ve venkovském prostoru je negativně ovlivněna její roztržitostí, nadměrným počtem převážně malých obcí, k jejichž hlavním znevýhodněním patří nedostatek finančních prostředků a také špatná dostupnost informací. Z tohoto důvodu je důležitá vzájemná spolupráce obcí. Obce se velmi často združují formou dobrovolných svazků obcí nebo místních akčních skupin.

Součástí rozvoje venkovských obcí jsou místní instituce a spolky. Kulturní a společenský život na venkově podporuje stabilitu společenstev a napomáhá nastartovat jejich rozvoj. Zejména je důležité pravidelné setkávání obyvatel a společné řešení problémů, a též zapojení všech skupin obyvatel.

Rozvoj venkova ovlivňuje přítomnost podnikatelských subjektů v obcích. Podnikatelé vytváření pracovní místa pro obyvatele, ve spolupráci s obcí se podílejí na údržbě prostředí a krajiny.

Významnou roli v rozvoji venkova mají obyvatelé. Velmi početnou skupinu obyvatel tvoří starousedlíci, kteří jsou s daným územím velmi sepiati. Jejich sepietí s daným územím vychází z dlouhodobého působení jejich předků v místě jejich současného trvalého pobytu. Kromě historických kořenů je k danému území váže velmi často vlastnictví nemovitostí a chov drobných zvířat. Důvodem přestěhování nových obyvatel do vesnice je nejčastěji potřeba získat vhodné podmínky pro bydlení.

Rekreanti, chataři a chalupáři se neradi podílejí na činnosti obce, málokdy se účastní společenských akcí a odmítají působit v orgánech obce či v zájmových organizacích.

Vlastníci zemědělských velkofarm hospodaří na pozemcích propachtovaných od drobných či středních vlastníků. Většinou nejsou zainteresováni do péče o krajinu nebo prostředí v obci.

Spolky pro obnovu venkova přispívají k obnově venkova a prohloubení společenského a duchovního života na venkově. Posilují hospodářskou stabilitu a prosperitu venkova. Jejich cílem je motivovat občany žijící na venkově k drobným aktivitám, podněcovat je k

odhodlání podílet se na vývoji obce, napomáhat vzniku a činnosti místních a regionálních sdružení.

⁹Mezi aktéry Národní úrovně patří :

- Ministerstvo zemědělství, je ústředním orgánem státní správy zejména pro oblast zemědělství, pro vodní hospodářství, ochrany vodních zdrojů a ochrany jakosti povrchových a podzemních vod a pro potravinářský průmysl. Ústřední orgán státní správy lesů, myslivosti a rybářství. Ministerstvo zemědělství získalo se vstupem do Evropské unie a s přijetím Společné zemědělské politiky Evropské unie klíčové postavení v rozvoji venkova. Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013, což je základní rozvojový dokument, směřuje od podpory zemědělské produkce k politice rozvoje venkova.
- Ministerstvo pro místní rozvoj, má ve vztahu k rozvoji venkova Program obnovy venkova a soutěž Vesnice roku. Podpora z Programu obnovy venkova je poskytována jako investiční nebo neinvestiční dotace pro obce či registrované svazky obcí na realizaci akcí. Dotační tituly jsou tři : I. Podpora vítězů soutěže vesnice roku, II. Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova, III. Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci. Program předpokládá participaci obyvatel venkova, občanských spolků a sdružení při obnově jejich obce v souladu s místními tradicemi. Cílem soutěže Vesnice roku je snaha rozvinout aktivity obcí, jejich představitelů a občanů, kteří se snaží nejen zvelebovat svůj domov, ale rozvíjejí i místní tradice a zapojují se do společenského života v obci.
- Ministerstvo životního prostředí, které zřídilo odbornou skupinu pro udržitelnost rozvoje venkova a zpracovává svůj strategický přístup k rozvoji venkova.
- Ministerstvo financí, je orgán, který pro období 2007 – 2013 je kompetentní pro zajištění spolupráce mezi členskými státy Evropské unie v oblasti financování

9 BINEK, Jan, SVOBODOVÁ, Hana, HOLEČEK, Jan, GALVASOVÁ, Iva, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, Aktéři a nástroje rozvoje venkova, Brno: GEREP, spol.s.r.o., Společnost pro regionální ekonomické poradenství, 2009, ISBN 978-80-904308-0-8

výdajů společné zemědělské politiky a k zajištění řádného řízení finančních prostředků na tuto politiku.

- Ministerstvo práce a sociálních věcí, spolupracuje na přípravě projektů týkajících se rozvoje venkova a zemědělství, například projekt Sociálněekonomické, sociologické a demografické podmínky zachování rozvoje venkova.
- Ministerstvo kultury, se podílí na rozvoji venkova podporou kulturních akcí, lidové kultury na venkově a pečuje o venkovské kulturní dědictví.
- Ministerstvo průmyslu a obchodu, podporuje rozvoj malého podnikání a diverzifikaci činností na venkově.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se společně s Ministerstvem práce a sociálních věcí, dělí o kompetence při podpoře základní občanské vybavenosti.
- Neziskové sektory, mezi nejvýznamější patří Spolek pro obnovu venkova, jehož posláním je přispívat k rehabilitaci venkova, k obnově a prohloubení společenského a duchovního života na venkově, k posílení hospodářské stability a prosperity venkova. Motivovat občany žijící na venkově k dobrovolné aktivitě, podněcovat je k odhodlání podílet se na zdárném vývoji obce, napomáhat vzniku a činnosti místních a regionálních sdružení. Účastnit se evropské spolupráce při obnově venkova. Členové spolku pochází z řad obecních samospráv, zemědělců, projektantů, podnikatelů, učitelů, pracovníků vysokých škol, výzkumných ústavů a státní správy. Spolek organizuje pravidelná setkání členů a hostů, která jsou tématicky zaměřena na různé okruhy venkovského života a podílí se i na pořádání jiných seminářů a dalších akcí s odbornou a laickou veřejností.

¹⁰**Aktéři Krajské úrovně**

- Samosprávné orgány krajů, krajská zastupitelstva, Kraje mají v rozvoji venkova důležité postavení, protože mají vlastní rozpočtové prostředky a relativní

10 BINEK, Jan, SVOBODOVÁ, Hana, HOLEČEK, Jan, GALVASOVÁ, Iva, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, Aktéři a nástroje rozvoje venkova, Brno: GEREP, spol.s.r.o., Společnost pro regionální ekonomické poradenství, 2009, ISBN 978-80-904308-0-8

samostatnost v jejich užití, mohou si vytvářet vlastní krajskou politiku a podpůrné programy. Od roku 2004 kraje disponují prostředky státního Programu obnovy venkova a s jejich využitím vytvářejí nové krajské programy obnovy venkova.

- Krajská informační střediska pro rozvoj zemědělství a venkova, vznikla v jednotlivých krajích jako zprostředkovatel informací pro odbornou i laickou zemědělskou, potravinářskou a lesnickou veřejnost o cílech Společné zemědělské politiky a postupech přijatých k jejich naplňování, k rozvoji venkovského prostoru a k ochraně spotřebitelů. Jedním z hlavních úkolů je pružně informovat o novinkách a možnostech rozvoje venkova především elektronickými formami komunikace.

Aktéři Místní úrovně

- obce, ve své samostatné působnosti, mají vliv na rozvoj venkova největší. Obce spolupracují s kraji, na jejichž území se nacházejí, při přípravě a realizaci programu rozvoje venkova. Obec může podporovat rozvoj podnikatelských aktivit potřebných pro rozvoj regionu, například formou technické a investiční přípravy pro investory, může také sdružovat své prostředky se sousedními obcemi a dalšími právníckými osobami při zajišťování rozvojových programů společných více obcím. Na rozvoj venkova mohou mít nemalý vliv i obce zřizované organizace, jako Základní školy, kulturní či sportovní organizace. Koordinační role veřejné správy ve venkovském prostoru je však negativně ovlivněna její roztržitostí, nadměrným počtem převážně malých obcí, k jejichž hlavnímu znevýhodnění patří nedostatek disponibilních finančních prostředků.
- Svaz měst a obcí České republiky, je dobrovolná nepolitická a nevládní organizace, založena jako zájmové sdružení právníckých osob. Členy Svazu jsou obce a města. Svaz měst a obcí České republiky je partnerem pro vládní i parlamentní politickou reprezentaci. Podílí se na přípravě a tvorbě návrhů legislativních opatření v oblastech týkajících se kompetencí obcí. Činnost

Svazu je založena především na aktivitě starostů, primátorů a zastupitelů, kteří se nad rámec svých povinností věnují i obecným problémům samosprávy. Hlavními cíli Svazu je obhajovat společné zájmy a práva měst a obcí, a vytvářet tak příznivé podmínky k jejich rozvoji, podporovat a rozvíjet samosprávnou demokracii ve veřejné správě, podílet se na přípravě zákonů a dalších opatření, které mají dopad na místní samosprávu, a posilovat tak vliv obcí v legislativní oblasti, informovat vládu, parlament i instituce Evropské unie včas o tom, jaký dopad mohou mít jimi připravovaná opatření na kvalitu života občanů i na rozvoj jednotlivých území, posilovat ekonomickou samostatnost měst a obcí, vzdělávat zastupitele i pracovníky místních samospráv a podporovat výměnu zkušeností a příkladů dobré praxe.

- MAS, místní akční skupiny, které jsou uskupení vytyčená v rámci čtvrté osy Programu rozvoje venkova, osy LEADER. Místní akční skupiny, rozvíjejí princip partnerství, které spočívá ve funkční spolupráci různých subjektů v daném území. LEADER může významně přispět zejména v rámci širšího rozvoje venkova.
- Zájmová sdružení, mohou mít vliv na rozvoj venkova, a to především v oblasti společensko-kulturní. Spolky je možné rozlišit na tradiční zájmové sdružení, například sbory dobrovolných hasičů, sokolové, fotbalisté či svazy žen a netradiční spolky na venkově, jejichž nabídka je velmi široká. Může se jednat o nové sporty, netradiční pohybové aktivity, společenské nebo kulturní aktivity. Jejich přítomnost a fungování se odvíjí od malé skupiny jednotlivců zabývajících se danou činností, kteří otevřou určitou oblast širší veřejnosti. Zásadní je také rozlišení spolků dle dopadu jejich činnosti, na spolky, které vykonávají činnost sami pro sebe a své členy, například fotbal nebo Sokol a na spolky, které vykonávají činnost primárně pro veřejnost, účastníky či návštěvníky. Většina spolků věnujících se aktivitám pro své členy také pravidelně pořádá i určité množství akcí pro veřejnost, například plesy, zábavy, turnaje. Aktivní kulturní a společenský život vesnic přináší kladné faktory, které podporují stabilitu společenstev a startují jejich rozvoj. Za tyto faktory lze považovat řešení problémů, existenci historické paměti, nebo rozvoj místního cestovního ruchu.

3.6. ¹¹Zákon o podpoře regionálního rozvoje

Zákon č. 248/2000 Sb. Stanoví podmínky pro poskytování podpory regionálnímu rozvoji s cílem vyváženého rozvoje státu nebo územního obvodu kraje, s tím související působnost správních úřadů, krajů a obcí a vytváří podmínky pro koordinaci a realizaci hospodářské a sociální soudržnosti.

Podpora regionálního rozvoje je zaměřena na :

- rozvoj podnikání, s cílem zlepšení hospodářské struktury a vytváření nových nebo stabilizací ohrožených pracovních míst
- rozvoj lidských zdrojů a další opatření v oblasti trhu práce, například zvyšování kvalifikace, zabezpečování vzdělávání a rekvalifikaci, zajišťování souladu dosaženého vzdělávání a kvalifikace s potřebami trhu práce a hospodářského a sociálního rozvoje regionu
- výzkum a technologický vývoj přispívající k celkovému rozvoji regionu se zřetelem na podporu zavádění nových technologií a inovací a posilování kapacit výzkumu a vývoje tam, kde je to pro rozvoj regionu nutné
- rozvoj cestovního ruchu
- zlepšování vybavení regionu infrastrukturou a zajištění dopravní obslužnosti
- rozvoj tělovýchovných, sportovních a mládežnických aktivit a kultury včetně památkové péče, pokud vytváří nová pracovní místa
- rozvoj občanské vybavenosti, včetně zařízení pro tělovýchovu, sport, mládež a aktivity občanů v jejich volném čase, rozvoj služeb s cílem uspokojování potřeb občanů v únosně dostupné vzdělanosti
- rozvoj služeb sociální péče a sociální pomoci
- zajištění dostupnosti a zlepšování úrovně poskytování zdravotnických služeb
- opatření k ochraně životního prostředí, omezování vlivů narušujících krajinu a udržení kulturní krajiny
- vznik právnických osob a tvorbu programů v regionu sloužících k jeho celkovému rozvoji
- provádění pozemkových úprav
- dosažení dalších cílů u regionů uvedených v § 4 odst. 2 písm. b), jsou-li vsouladu s důvody, pro něž byl region vymezen

11 Zákon č. 248/2000 Sb. Ze dne 29.6.2000 o podpoře regionálního rozvoje

- dosažení jiných cílů stanovených v programu rozvoje územního obvodu kraje u regionů v tomto programu vymezených.

¹²Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s ostatními dostčenými ústředními správními úřady a kraji na základě průběžné analýzy hospodářského a sociálního rozvoje státu navrhuje vymezení regionů, jejichž rozvoj je třeba s ohledem na vyvážený rozvoj státu a vyrovnání rozdílů mezi úrovněmi jeho jednotlivých územních celků podporovat. Za tímto účelem vypracovává návrh strategie regionálního rozvoje.

Ministerstvo pro místní rozvoj navrhuje vymezení těchto státem podporovaných regionů na regiony se soustředěnou podporou státu, která se podle charakteru svého zaostávání dělí :

- 1) regiony strukturálně postižené, ve kterých se soustřeďují negativní projevy strukturálních změn, dochází k útlumu odvětví a výrobních podniků a k růstu nezaměstnanosti. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména trh práce a rozvoj podnikání
- 2) hospodářsky slabé regiony, které na základě ukazatelů hospodářského a sociálního rozvoje vykazují podstatně nižší úroveň rozvoje, než je průměrná úroveň v České republice. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména vývoj počtu obyvatelstva, strukturu zaměstnanosti a podíl obyvatelstva ve venkovských obcích
- 3) venkovské regiony, které jsou charakterizovány nízkou hustotou zalidnění, poklesem počtu obyvatel a vyšším podílem zaměstnanosti v zemědělství. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména vývoj počtu obyvatelstva, strukturu jeho zaměstnanosti a podíl obyvatelstva ve venkovských obcích.
- 4) ostatní regiony, jejichž podporování státem je žádoucí z jiných důvodů, například pohraniční regiony, bývalé vojenské prostory, regiony postižené živelnými pohromami, regiony se silně narušeným či poškozeným životním prostředím, regiony s méně příznivými podmínkami pro rozvoj zemědělské výroby, regiony s vyšší průměrnou mírou nezaměstnanosti, než je průměrná úroveň v České republice.

12 ČMEJREK, Jaroslav, KOPŘIVA, Radek, Základy veřejné správy, Česká zemědělská univerzita v Praze, 2011, ISBN 978-80-213-1626-3

¹³Strategie regionálního rozvoje obsahuje zejména analýzu stavu regionálního rozvoje, charakteristiku slabých a silných stránek v rozvoji jednotlivých krajů a okresů, strategické cíle regionálního rozvoje v České republice, vymezení státem podporovaných regionů a doporučení dočasným ústředním správním úřadům a krajům pro zaměření rozvoje odvětví spadajícího do jejich působnosti. Ministerstvo při vypracování návrhu strategie regionálního rozvoje využívá zejména statistické údaje, příslušné územně plánovací podklady a územně plánovací dokumentaci podle zvláštního předpisu, limity využití území a zásady jeho organizace, principy ochrany a tvorby životního prostředí a programy rozvoje územního obvodu krajů.

Strategii regionálního rozvoje schvaluje na návrh Ministerstva vláda.

3.7. Možnosti dotací pro obce

¹⁴**Regionální operační programy** – kraje včetně krajů sdružených do regionů soudržnosti mají zkušenosti s realizací řady vlastních podpůrných programů. Proto bylo rozhodnuto, aby pro období 2007 – 2013 decentralizovaně připravovaly a implementovaly své vlastní regionální operační programy a nesly odpovědnost za jejich realizaci. Regionální operační programy budou pokrývat ty priority Strategie regionálního rozvoje, respektive jejich část, která má nejen výrazně regionální rozměr, ale zároveň odpovídá kompetencím krajů, obcí a jejich možnostem lepšího postižení specifík regionů a příležitostí rozvoje.

Podmínkou operačních programů financovaných ze strukturálních fondů Evropské unie ovšem požadují vázat regionální programy na regiony soudržnosti NUTS 2, což bude v praxi klást nároky na spolupráci mezi kraji a odpovídající administrativní kapacitu. Jej posílení si vyžádalo i odpovídající legislativní úpravu novelou zákona č. 248/2000 Sb., bez jejíhož přijetí by nebylo možné tyto programy realizovat.

Operační programy přeshraniční spolupráce – svým charakterem jde o specifické regionální programy zahrnující periferní, příhraniční regiony a jejich spolupráci se sousedními zahraničními regiony. Jeho cílem je podpora hospodářské a sociální integrace příhraničních území prostřednictvím odstraňování přetrvávajících bariér a posilování jejich rozvojového potenciálu. Prostřednictvím společných intervencí budou posilovány

13 ČMEJREK, Jaroslav, KOPŘIVA, Radek, Základy veřejné správy, Česká zemědělská univerzita v Praze, 2011, ISBN 978-80-213-1626-3

14 Strategie regionálního rozvoje České republiky pro rok 2007-13 schválena dne 17.5.2006 usnesením vlády České republiky číslo 560

vzájemné hospodářské, společenské a kulturní vztahy, společná péče o přírodní bohatství, rozvoj cestovního ruchu a budování flexibilního trhu práce.

Integrovaný operační program – zahrnuje rozvoj veřejných služeb, stabilizaci sídelní struktury, udržitelný rozvoj území. Jde o větší integrované projekty, jejichž příprava a implementace budou náročné na koordinaci, doporučuje se, aby řídicím orgánem operačního programu bylo Ministerstvo pro místní rozvoj, přičemž se předpokládá úzká partnerská spolupráce se zainteresovanými ministerstvy a kraji. Vzhledem k tomu, že integrovaný operační program nepokryje všechny národní priority, je nutné čas priorit i nadále realizovat v rámci národních programů financovaných z veřejných zdrojů.

Operační programy v kompetenci odvětvových resortů mají primárně celorepublikovou dimenzi, s výjimkou území hlavního města Prahy.

Rozvoj venkovských oblastí – operační programy financované z Evropského fondu regionálního rozvoje se mohou podílet na rozvoji venkovských oblastí a jejich specifických problémů. Rozvojové strategie a zaměření podpory rozvoje venkovských oblastí budou směřovat především k hospodářské diversifikaci těchto oblastí a zlepšování jejich dostupnosti. Z tohoto hlediska by operační programy podle svého zaměření měly směřovat svoji podporu do oblastí :

- posílení spojení mezi městskými a venkovskými oblastmi, infrastruktura pro zlepšení dostupnosti
- rozšiřování telekomunikačních sítí a služeb ve venkovských oblastech
- rozvoje nových hospodářských činností mimo zemědělství, vytváření podmínek pro rozvoj cestovního ruchu včetně ekoturistiky, podpora malého podnikání, využívání místních zdrojů. Z tohoto hlediska by operační programy podle svého zaměření měly svoji podporu směřovat do oblastí rozvoje vybavenosti a služeb pro zlepšení životních podmínek a stabilizaci obyvatel venkova. Ochrana kulturních a přírodních hodnot území, péče o krajinu.

3.8. Strategické plánování

¹⁵Strategické plánování může být chápáno, jako proces, který zahrnuje výběr cílů, ke kterému dochází na základě analýzy minulého vývoje, současné situace a možných vývojových trendů, úkolů a činností potřebných k jejich dosažení. Vnější projevem strategického plánování jsou strategické dokumenty, nazývané též koncepční. K realizaci aktivit stanovených v koncepčních dokumentech vznikají různé organizační struktury. Základní linií je obvykle koordinace a spolupráce v určité oblasti. S dosahováním cílů zformulovaných v koncepčních dokumentech jsou úzce spojeny nástroje finanční. Důležitou roli v rozvoji venkovských obcí hrají i dotace a granty, neboť rozpočtové příjmy obcí jsou nedostačující k možnému rozvoji. Pro efektivní a úspěšné řízení rozvoje obcí a celkového rozvoje území, je nezbytné stanovit cíle, které mají být v určitém časovém horizontu dosaženy, zformulovat jednotlivé kroky vedoucí k dosažení stanovených cílů. Cíle i dílčí kroky jsou shrnuty v koncepčních dokumentech. Koncepční dokumenty jsou vytvářené jako dokumenty rozvojové, nebo dílčí oborové dokumenty, například pro oblast zemědělství, cestovního ruchu, životního prostředí nebo dopravy a jsou základem pro dlouhodobý úspěšný rozvoj obcí.

Typy strategických dokumentů :

- **Strategie** je dlouhodobý koncepční dokument, který určuje základní linie rozvoje daného subjektu, tedy území, pro něž daný subjekt strategii vytváří.
- **Program** je střednědobý dokument, který vychází ze strategie. Ve střednědobém horizontu vytyčuje opatření, která bude subjekt realizovat, aby dosáhl strategických cílů.
- **Plán** je krátkodobý dokument prováděcího charakteru, jedná se o nezbytný návazný dokument na strategii a program. Konkretizuje vybraná opatření ve formě projektů a aktivit. Obsahuje harmonogram a stanovuje způsob financování jednotlivých aktivit a projektů spolu s jejich rozpočty.

V současné době má strategický charakter mnoho dokumentů vytvořených v procesu strategického plánování v rámci regionální politiky České republiky, které jsou zaměřené na upřesnění podmínek spojených s čerpáním finančních prostředků z evropských fondů.

15 BINEK, Jan, SVOBODOVÁ, Hana, Holeček, Jan, PŘIBYLÍKOVÁ, Alena, GALVASOVÁ, Iva, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, Přístupy k řešení problému rozvoje venkovských obcí, Brno: GEREK, spol.s.r.o., Společnost pro regionální ekonomické poradenství, 2010, ISBN 978-80-904308-4-6

Znalost základních koncepčních dokumentů týkajících se rozvoje venkova je velmi důležitá pro pochopení základních zásad fungování Evropské unie a České republiky ve vztahu k rozvoji zemědělství a venkova. Na základě těchto dokumentů také vznikají jednotlivé dotační tituly, které představují již konkrétní prostředek pro aplikaci rozvojových priorit v nich uvedených.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích v § 2. odstavec 2., uvádí, že obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem. Dle §5 je obec samostatně spravována zastupitelstvem obce, dalšími orgány obce jsou rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce. §7 Obec spravuje své záležitosti samostatně. Státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví. Rozsah samostatné působnosti může být omezen jen zákonem. §16 Občanem obce je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a je v obci hlášena k trvalému pobytu. Dle § 16 Občan obce, který dosáhl věku 18 let, má právo mimo jiné vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem, vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok, a to buď písemně ve stanovené lhůtě, nebo ústně na zasedání zastupitelstva obce. Občan obce může podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty, orgány obce je vyřizují bezodkladně, nejdéle však do 60 dnů.

Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon. Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dale pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.

Pro rozvoj venkovského prostoru má klíčový význam nejen sídelní struktura a ekonomická výkonnost území, ale také věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva. Ta se pak společně s ekonomickou aktivitou, vybaveností službami a technickou infrastrukturou odráží v míře rozvoje daného regionu.

4. Původ vize komunity

¹⁶Metodu tvorbu vize komunity přinesla do střední Evropy paní Delia Clark z Antioch New England Institute v USA, která od roku 1997 spolupracovala s několika nestátními neziskovými organizacemi nejprve na Slovensku a později v České republice. První fórum společného plánování se uskutečnilo v Liptovském Hrádku, další následovala v květnu 2002 ve Valašských Kloboukách, Arnolticích a Dolní Oldřiši. Tvorba Vize komunity byla jedním z modulů školicího programu Metody rozvoje komunit, v němž byli péčí Nadace Partnerství vzdělávání konzultanti, poskytující poradenství v oblasti udržitelného rozvoje komunit a metod účasti veřejnosti. Od roku 2002 získalo s metodou tvorby vize komunity zkušenost asi 20 obcí v České republice. Tvorba vize komunity je proces, který s následujícím setkáváním trvá 6-12 měsíců a jeho dlouhodobým výsledkem je zvýšení počtu občanů, kteří se aktivně zapojují do veřejného života v obci, a realizace několika konkrétních projektů, které vedou ke zlepšení života v obci a nichž se občané během veřejného setkání dohodnou.

Tvorba vize komunity je tvárná metoda, kterou lze modifikovat pro potřeby obce, mikroregionu, místní akční skupiny či neziskové organizace. Jejím klíčovým momentem je zapojení lidí do přípravy, veřejné diskuse a následné realizace konkrétních projektů a tím posílení sociálního kapitálu, lidské pospolitosti a soběstačnosti.

4.1. ¹⁷Metoda Vize komunity

Komunitní plánování je moderní metodou, která je využívána v sociální ekonomice v České republice. Umožňuje rozvíjet sociální ekonomiku na základě znalosti místních potřeb. Z pohledu managementu je komunitní plánování proces tvorby a udržování prostředí, ve kterém jednotlivci pracují společně ve skupinách a účinně dosahují vybraných cílů. Komunitní plánování zahrnuje plánovací funkce a manažerské aktivity, zaměřené na stanovení budoucích cílů a vhodných prostředků pro jejich dosažení. Výsledkem plánovací funkce je plán specifikující akce, které musí organizace uskutečnit pro rozvoj komunity. Přínos komunitního plánování je především v procesu kterým se uskutečňuje, v síle lidí, kteří proces realizují, v jejich komunikaci a pozitivním myšlení.

¹⁶ Nadace Partnerství, Tvorba Vize komunity, Brno : ZO ČSOP Veronica, 2004, ISBN 80-239-2067-7.

¹⁷ Nadace PARTNERSTVÍ, 2004, Tvorba vize komunity, ISBN : 80-239-2067-7

Komunitní plán se od jiného plánu odlišuje tím, že je realizován v procesu komunikace a spolupráce, širokého spektra lidí žijících v dané komunitě, území, pro které se plánuje. Lidé zapojení do plánování jsou různých profesí a postavení ve společnosti. Snahou plánovačů je zapojit do procesu, politiky, úředníky, poskytovatele služeb, uživatele, úřady práce a zaměstnavatele. Tedy vytvořit plán v tvořivém živoucím prostředí, které umožní vnést do plánu potřeby a názory komunity. Na ně pak reagovat nabídkou sociálních a komunitních služeb a to vše pak dobře naplánovat.

Komunitní rozvoj se snaží určitými dovednostmi a postupy posílit komunitu i její jednotlivé členy. Obvykle je zapojováno co nejvíce lidí, kteří se společnými silami snaží vytvořit řešení daných problémů, které se týkají jejich komunity.

Rozvoj bývá využíván především pro zapojení co nejvíce občanů do veřejného dění určitého území, například obec, městská část nebo region. Jedná se především o ekonomický, hospodářský, kulturní a sociální rozvoj dané oblasti. Jednou z metod komunitního rozvoje je metoda tvorba vize komunity, která je založena na teorii, že občané potřebují svoji obec znát a vytvořit si o ní představu do budoucna. Tato metoda nabízí možnost vytvoření vize samotnými občany a je také postupně naplňována.

Metoda Tvorba vize komunity je zaměřena na formulování dlouhodobějších cílů rozvoje území s využitím co nejširšího zapojení občanů žijících v dané obci, samosprávy a odborníků. Metoda vychází z poznatku, že rozvoj komunity není podmíněn dostatkem finančních prostředků. Občané potřebují svoji obec znát a vytvořit si společnou představu o tom, jak by měla vypadat za deset či patnáct let. Tato dlouhodobá vize je postupně naplňována realizací několika společně vybraných projektů a občané se na ní sami podílejí. Právě občané pak posuzují aktiva a problémy obce a dále rozvíjejí společnou vizi.

První fáze končí určením jednotlivých tematicky zaměřených pracovních skupin. Každá ze skupin dále pracuje na konkrétním projektu, jehož realizaci se v další fázi bude zabývat.

Vize komunity, jako místní akce poskytuje obyvatelům možnost setkání se sousedy i s dalšími spoluobčany, v čemž spočívá jeden z důležitých přínosů této metody.

4.1.1. Fórum společného plánování

¹⁸Proces tvorby vize komunity, představený v publikaci “Tvorba vize komunity” vydaný Nadací Partnerství, je prezentováno pod názvem “Fórum společného plánování”. Fórum

18 Nadace Partnerství, Tvorba Vize komunity, Brno : ZO ČSOP Veronica, 2004, ISBN 80-239-2067-7.

otevřít v životě komunit prostor pro diskusi, setkání, tvůrčí konflikt, tvořivost a oslavu. Přitahuje a motivuje lidi, je procesem vzájemného poznávání, komunikace a učení. Rozvíjí týmovou práci, je otevřený a zvoucí k zapojení. Neobejde se bez nadšení, odhodlání, improvizace a nejistoty, spotřebovává čas, peníze i síly účastníků, ale nakonec je zdrojem energie pro realizaci projektů, které vedou ke zlepšení života a vztahů. Výsledkem společného setkání, práce a plánování není vždy obyčejný obsáhlý dokument, ale živá představa o budoucnosti komunity a o krocích, které nás k ní dovedou.

Posun od vize k akci, od snu k činu, od představ ke konkrétnímu projektu je zřejmě nejsilnějším prvkem této techniky. Nejen že se vytváří společná představa budoucnosti obce, ale odcházíme z plánovacího setkání připraveni pracovat na uskutečnění záměru, jednoho z mnoha, které nás, postupně uvedeny v život, posunou k oné společné budoucnosti.

Fórum společného plánování je obvykle jeden a půl denní shromáždění komunity, při němž se sejdou v co nejpestřejším složení její členové, aby zhodnotili silné a slabé stránky svého města či obce, podělili se o své myšlenky a naděje týkající se budoucího rozvoje komunity a vytvořili akční plán k dosažení konkrétních cílů.

Důvody pro uskutečnění fóra společného plánování mohou být :

- posílení komunity, fórum je organizováno tak, aby pomohlo posílit komunitu, povzbudilo ducha a obnovilo energii. Účastníci se setkají se starými i novými známými, aby společně probrali slabé a silné stránky obce, definovali společně sdílené vize i obavy a vymysleli praktické kroky k vyřešení definovaných problémů a nastartovali naplnění vize
- posílení vedení, proces fóra přivede do diskuse v komunitě nové tváře. Fórum, které je založeno na společné moudrosti účastníků, je prostředkem pro spolupráci občanů, pro rozšiřování okruhu vůdčích osobností a vytváří impulz a příhodné ovzduší pro pozitivní změnu
- budování komunitní filantropie, členové komunity a další dárci pravděpodobněji podpoří projekty, které vzešly z procesu za účasti veřejnosti a při němž byly prověřeny cíle těchto projektů a hodnoty, na kterých stojí

Praktické výstupy fóra společného plánování :

- komunitní projekty, během akce komunitního plánování začnou účastníci s vytvářením obecnější vize, potom své myšlenky postupně soustřeďují na konkrétní

kroky a stanovení priorit. Tyto akční projekty jsou limitovány pouze představivostí komunity. Objevují se mezi nimi návrhy typu založení místních novin, vybudování systému stezek, vytvoření průmyslové zóny, vytvoření podpůrné skupiny pro nové malé podnikatele a mnoho dalších projektů

- zpráva z fóra společného plánování, výsledky jednání malých skupin i pléna během akce jsou zaznamenány, přepsány a publikovány ve formě zprávy z fóra, která je následně distribuována všem účastníkům a obci. Tato zpráva na rozdíl od mnoha jiných nekončí v šuplíku, protože obsahuje mnoho námětů a nápadů, s nimiž občané během akce přišli. Řada měst a obcí se poté, co úspěšně dokončily první kolo projektů, ke zprávě vrací jako ke zdroji inspirace pro svou další činnost
- posilování vazeb v komunitě, i když tento výstup je nejobtížněji měřitelný, pravděpodobně je z uvedených výstupů nejdůležitější. Fórum společného plánování čerpá z širokého spektra pohledů, protože otázky kulturní, ekonomické, ekologické a sociální posuzuje ve vzájemném kontextu. Fóra se zaměřují na promyšlenou identifikaci témat. Výsledkem tohoto přístupu je, že se komunita nestřetává kolem problémů, ale spíše má snahu spolupracovat při hledání jejich řešení.

Fórum společného plánování organizuje řídicí výbor, který koordinuje datum, místo a čas konání akce, publicitu a další záležitosti. Členové řídicího výboru se skládají z dobrovolníků, kteří mají i své povinnosti. Například účastnit se a zapojit se do fóra, účastnit se schůzek řídicího výboru, spolupracovat při výběru termínu a místa konání fóra, strategicky přemýšlet o nejlepším způsobu, jak motivovat kolegy, sousedy, přátele, rodinu a další lidi, které znají, k účasti na fóru.

Z hlediska řídicího výboru je důležité, aby se do fóra zapojili také místní politici pro které bude fórum užitečné díky získaným výstupům z uskutečněného fóra.

¹⁹Proces přípravy fóra společného plánování

- představení myšlenky uspořádat fórum klíčovým osobám v obci
- podpora projektu setkáváním s mnoha různými skupinami
- utvoření řídicího výboru a zahájení pravidelných schůzek
- určení termínu a místa konání akce

¹⁹ Nadace Partnerství, Plánovací víkend, Brno : ZO ČSOP Veronica, 2003, ISBN 80-239-1844-3.

- sestavení rozpočtu
- zajištění publicity mezi širokou veřejností
- pozvání pestré skupiny vytypovaných jedinců prostřednictvím dopisů, telefonátů nebo osobních schůzek
- koordinace logistiky akce (jídlo, uspořádání prostoru, hlídání dětí, úklid)
- vytvoření týmu cca dvaceti facilitátorů malých skupin
- školení facilitátorů malých skupin vedeném vedoucím facilitátorem
- řešení aktuálních problémů v průběhu fóra
- uspořádání hodnotící schůzky po fóru
- výroba a distribuce zprávy z fóra
- následná chůzka

Vytvoření identity fóra

jedním z klíčů k úspěch fóra je vytvořit mu jeho vlastní identitu, proto je třeba fórum pojmenovat. Mnohé komunity označují své akce jednoduše, jako název své obce, což je jednoduché a účinné. Je možné i vytvořit název jedinečný pro danou obec či město, název, který bude dobře zapamatovatelný a s danou obcí nějakým způsobem spjatý.

Některé komunity, vytvořili pro své fórum grafickou značku, logotyp nebolo logo, které se používá na všech propagačních materiálech a pozvánka se stane pro všechny účastníky rozpoznatelným symbolem.

Výběr facilitátorů malých skupin

Dobrým facilitátorem může být kdokoli, s výběrem je možné začít mezi občany o nichž je známo, že mají s facilitováním zkušenosti, dále mezi učiteli, duchovními, nebo mladými.

Dobrý facilitátor by měl mít tyto vlastnosti :

- je vynikající posluchač a pozorovatel
- nemá problémy s vystupováním před skupinou
- je důvěryhodný a diplomatický
- je otevřený a respektuje názory druhých
- nepřichází s vlastními postranními cíli, nepodílí se na obsahu výsledného rozhodnutí. Své zájmy dokáže potlačit ve prospěch neutrální facilitace
- chápe důležitost svých rozdílných rolí a zvládá je

- dokáže z lidí získat a formulovat jejich myšlenky a získávat náměty ode všech členů skupiny
- je schopný problémy a témata vidět z mnoha úhlů pohledu
- je efektivní při analyzování a syntéze témat
- je zdatný při odhalování neefektivního nebo nevhodného chování účastníků
- dokáže přijmout kritiku, aniž by zaujal obranný postoj
- je citlivý, vřelý, nadšený a uvolněný
- dokáže být pozitivně naladěný a energický po delší dobu
- je trpělivý

Uspořádání místa konání fóra

K uspořádání fóra je třeba velká prezenční místnost s dostatkem židlí pro účastníky. Pro práci skupin je třeba připravit několik menších místností. V každé místnosti by měl být blok s velkými papíry a flipchartová tabule. V optimálním případě by tabule měla být poblíž stěny, aby zapisovatelé mohli jednotlivé popsané listy přilepit na stěnu, kde na ně všichni účastníci uvidí. V každé skupinové místnosti je třeba uspořádat židle do půlkruhu směrem k tabuli. Všichni účastníci by měli vidět facilitátora i sebe navzájem a měli by být dostatečně blízko facilitátorovi a ostatním, aby byli slyšet při běžné intenzitě hovoru. Každá skupinová místnost by měla být označena číslem.

Pokud organizátoři fóra nabídnou účastníkům hlídání dětí a dopravu, umožní účast některým lidem, kteří by jinak nemohli přijít.

Vytvoření závěrečné zprávy z fóra

Vytvoření závěrečné zprávy z fóra je klíčovým dokumentem celé akce, který shrnuje veškerou práci vloženou do fóra. Zaznamenává důležité úspěchy účastníků fóra, ukazuje základ pro úspěšné projekty, které z fóra vzešly, a stane se důležitým a pracovním dokumentem i do budoucna.

Zpráva o fóru je záznam všeho, co bylo během fóra řečeno a rozhodnuto. Z hlediska respektu k práci, kterou občané do fóra vložili, by zpráva neměla obsahovat ničí interpretaci setkání nebo návody. Měla by nabídnout přesný přepis flipchartů, slovo od slova, aby se účastníci mohli ke skupinové práci vrátit a využít ji v dalším plánování.

Časový harmonogram fóra

časový harmonogram plánované akce by měl vycházet ze zásad :

- délka akce by měla být určena náročností problémů a dostupných zdrojů, ale struktura bude podobná ve většině případů. Jak již z názvu metody vyplývá, delší akce obvykle zahrnují i víkendové dny. Je důležité aby se mohli zapojit jak profesionálové, tak i místní obyvatelstvo
- akce mohou být složeny ze série prezentací, dílen, návštěv, veřejných schůzí, pracovních schůzí a společenských akcí. Některé z těchto částí programu budou přístupny všem, jiné jsou určené pouze pro specifickou skupinu
- časový rozvrh by měl být vypracován a rozeslán v dostatečném předstihu, aby si jej lidé mohli začlenit do svých plánů a aby se na akci mohli připravit

Obecná struktura časového harmonogramu plánovacího víkendu :

1. den

- představení akce (10 minut)
- instruktáž, vstupní prezentace (20 minut)
- prezentace výsledků anket (10 minut)
- tématická dílna, analýza klíčových problémů a příležitostí (60-90 minut)
- přestávka - občerstvení (15-20 minut)
- výběr námětů a priorit pro dané území (60-90 minut)

2. den

- shrnutí dosavadní diskuse (15 minut)
- obhlídka terénu (30-50 minut)
- plánovací dílna, práce ve skupinách, detailní rozpracování námětů (60-90 minut)
- prezentace práce ve skupinách (40 minut)
- diskuse, syntéza návrhů (30 minut)
- závěr, další postup (20 minut)

Plánování formou plánovacích víkendů za účasti občanů může pomoci dosáhnout cílů, které by byly jinak těžko dosažitelné. Například vytváření společných představ o budoucnosti komunity a vyhledávání dlouhodobých a krátkodobých strategií pro jejich realizaci. Urychlení aktivit odstraněním překážek bránících procesu rozvoje. Řešení komplexních problémů a identifikace problémových oblastí a cílů. Oživení vztahů

rozvíjejících místní společenství. Kvalitnější informovanost veřejnosti o rozvojových otázkách, které vzešly z diskusního fora.

Diskusní fora znamenají pro členy dané komunity možnost jak se zapojit, což může vést k vytvoření pocitu sounáležitosti a k názorové shodě, k vytvoření nových partnerství a k posílení pocitu rovnocennosti.

Tvorba vize komunity je tvárná metoda, kterou lze upravit pro potřeby obce, mikroregionu či místní akční skupiny nebo neziskové organizace. Klíčovým momentum je zapojení lidí do přípravy, veřejné diskuse a následné realizace konkrétních projektů a tím posílení místního sociálního kapitálu, lidské pospolitosti, sebedůvěry a soběstačnosti.

Dle zákona o obcích č. 128/2000 Sb. Je obec veřejnoprávní korporací, mající vlastní majetek. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, příplnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.

Venkovský prostor je nejčastěji chápán jako soubor venkovských obcí. Pojem venkov je neurčitý a tvoří označení kulturní krajiny se specifickými charakteristikami, kterými jsou architektonické znaky, urbanistické znaky a sociální znaky. Pokud by byly venkovské obce zařazeny do své kategorie podle počtu obyvatel, jsou za venkovské obce považovány obce, které mají počet obyvatel okolo hodnoty 2000. Podle této kategorie představují venkovské obce 89,8 % všech obcí, pokrývající 73,6% plochy území České republiky. V těchto obcích žije dle údajů Ministerstva pro místní rozvoj 26,3 % obyvatel.

Rozvoj venkova můžeme v obecné rovině označit jako proces pozitivních změn. Jedná se o zlepšení kvantitativních, ale i kvalitativních charakteristik dané oblasti. Skrytou linií rozvoje venkova však zůstává zachování jeho specifčnosti, jeho unikátních hodnot a zastupitelných funkcí.

Na zachování hodnot, zajištění funkčnosti a dosažení udržitelnosti mají klíčový vliv místní aktéři rozvoje venkova. Obyvatelé a místní podnikatelé primárně vytváří svými aktivitami charakter venkovského prostředí. Aktivita obyvatel je důležitá pro realizaci rozvojových projektů a pro sociálně kulturní oživení venkova.

K uskutečnění jakéhokoliv rozvojového záměru jsou třeba realizátoři, tedy lidé, kteří záměr vymyslí, shromáždí na něj prostředky, budou řídit jeho realizaci a nakonec ho vyhodnotí. Dle názoru autorky práce velmi záleží na ochotě aktérů na projektu participovat. Krásu obce tvoří nejen vizuální stránka upraveného sídla, ale i celková atmosféra, vztahy mezi občany a celkové podmínky pro život. Od pozitivního vnímání svého bydliště se může odvíjet ochota občanů pečovat nejen o vlastní dům, ale i široké okolí, zapojovat se do společenských aktivit a spolupracovat v tomto úsilí s ostatními spoluobčany.

Participace je často chápána jako zapojování občanů, tedy veřejnosti do přípravy plánování. Jednou z možností jak zapojit občany obce do rozvoje venkova, je použití metody "Vize komunity". Tato metoda nabízí možnost vytvoření vize rozvoje obce samotnými občany a také může být postupně naplňována realizací několika společně vybraných projektů na kterých se občané mohou sami podílet, čímž mohou zajistit zlepšení života v obci. Dlouhodobým výsledkem tvorby vize, je zvýšení počtu občanů, kteří se aktivně mohou zapojit do veřejného života v obci.

Problematikou venkovských obcí je nedostatek finančních prostředků, které by mohly obce využít ke svému rozvoji. Obce hospodaří podle rozpočtu územních celků, který se váže k danému období. Příjmovou stránku těchto rozpočtů tvoří z podstatné části příjmy daňové, dále dotace a příspěvky v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtu obcí a slouží k úhradám neinvestičních výdajů v oblasti školství, zdravotnictví, ústavech sociální péče, ale tvoří i příspěvky na výkon státní správy a dotacemi na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů. Výdajovou stránku rozpočtu tvoří ze dvou třetin výdaje na provoz místní správy. Ostatní výdaje zahrnují údržbu a správu obecního majetku. V případě rozvoje obcí a investic, jsou obce odkázány na dotační politiku České republiky a Evropské Unie.

Speciálně pro rozvoj venkovských oblastí je určen program financovaný z Evropského fondu regionálního rozvoje, který řeší rozvoj venkovských oblastí a pomáhá řešit specifické problémy venkova.

Jako zkoumaný vzorek s aplikací metody Vize komunity autorka práce vybrala obec Rudník, ke které má blízký vztah. Vize dostala svůj název : Veřejná debata o budoucnosti obce Rudník.

5. Charakteristika zkoumané lokality obce Rudník

Obec Rudník tvoří vybranou lokalitu pro zhodnocení možnosti a omezení rozvoje této oblasti v rámci pravidel současné regionální politiky a politiky rozvoje venkova.

Obec Rudník se nachází v Královéhradeckém kraji, ve správním obvodu obce s rozšířenou působností města Vrchlabí.

Obec se nachází v nadmořské výšce 411 metrů nad mořem. Katastrální výměra obce je 42,66 km².

²⁰Počet obyvatel k 31.12.2011 je 2229.

Počet obyvatel ve věku 0-14 je 360.

Počet obyvatel ve věku 15-64 je 1538.

Počet obyvatel ve věku 65 a víc je 331.

Území obce se nachází v prostoru dvou bioregionů Podkrkonošský a Krkonošský. Výraznou přírodní hodnotou je celkový ráz krajiny pod zalesněnými svahy Krkonoše. Při východním okraji přechází území v širší luční nivu ukončenou krajinářskou expozicí Krkonoše s dominující Černou horou s nadmořskou výškou 1299 m. Severovýchodní část obce je zařazena do ochranného pásma Krkonošského Národního parku. Je zároveň součástí evropsky významné lokality soustavy Natura 2000 Krkonoše a je součástí biosferické rezervace UNESCO.

Obec traduje svůj vznik z dob 13. století. Původní název obce Heřmanovy Sejfy. Počáteční zmínka o možné existenci obce se váže k letopočtu 1241.

Obec Rudník leží v oblasti, která je velmi atraktivní z hlediska přírodního prostředí a krajiny a je centrem cestovního ruchu po celý rok. V okolí obce je řada turisticky exponovaných pamětihodností, ať už přírodních či historických a také řada příležitostí pro sportovní využití například naučné stezky, cyklotrasy, pěší trasy, trasy pro běžecké lyžování, areály pro sjezdové lyžování, možnosti vyjížděk na koních.

Území obce je využíváno pro rekreaci místních obyvatel, rekreaci uživatelů území – místních chalupářů a chatařů, také pro dlouhodobou či krátkodobou rekreaci turistů. K dispozici jsou volejbalové hřiště, tenisové kurty a lyžařské běžecké tratě, které udržuje Tělovýchovná jednota Rudník v celkové délce 58 km. Běžecké tratě volně navazují na běžecké tratě okolních obcí. Zpracovaná je i podrobná mapa lyžařských turistických tras.

²⁰ Údaje poskytnuté matrikou ku dni 3.4.2013

5.1. ²¹Historie obce Rudník

Obec Rudník do 16.2.1952 s původním názvem Heřmanovy Sejfy, traduje svůj vznik z dob kolonizace Krkonoš ve 13. století. Založili jej němečtí i čeští přistěhovalci, kteří dolovali rudu stříbra, zlata, železa a mědi na úpatí Černé hory. V okolí Bolkovského potoka se nacházejí hromady hlušiny a prolákliny, důkaz tehdejšího rýžování či dolování vzácného kovu. Počáteční zmínka o možné existenci obce se váže k letopočtu 1241. Místní horníci se společně s horníky z obou stran Krkonoš zúčastnili bojů křesťanského vojska s Tatary u slezské Lehnice.

Ve 14. století opatřila obec k panství města Hostinné a byla v držení pána Jana Púty Turgova. Rokem 1350 a 1354 se připomíná existence farního kostela Sv. Václava. V roce 1383 Jan z Turgova prodal městu Hostinné pozemek v Heřmanových Sejfech se všemi právy, platy i poddanými. V roce 1400 přechází vlastnictví obce na pány z Redernu. V dobách husitských vlastnili panství od roku 1415 Krušinové z Lichtenburka. Majitelem byl dle kronik Hynek Krušina z Lichtenburka, účastník bitvy u Vyšehradu na straně husitské. Hynek Krušina připsal v roce 1437 město Hostinné a Heřmanovy Sejfy s jejími dvory, selskými grunty a kostelním patronátem své druhé manželce. Její dcery prodaly získaný majetek roku 1467 bratrům pánům Oldřichu a Janu z Hasenburka. Od roku 1474 byla obec v majetku Aleše z Šanova. V roce 1507 připadly Heřmanovy Sejfy jeho synovi Janu z Šanova. Rokem 1519 se stává majitelem panství Jan z Vartenburka. V roce 1521 ho prodává Zdeňku z Valdštejna. Valdštejnové vlastnili obec až do roku 1703.

Od roku 1590 vlastnil obec Heřmanovy Sejfy Karel z Valdštejna. Po něm se ujal poručnictví Hanibal z Valdštejna, který nechal v letech 1598 až 1602 restaurovat kostel v renesančním slohu. Společně s manželkou Kateřinou Berkovou z Dubé a z Lipé začali se stavbou horního zámku a v jeho sousedství vybudovali dřevěnou budovu školy. Po roce 1623 se panství ujal Albrecht z Valdštejna. V této době měli Heřmanovy Sejfy tři dvory, těžební dvůr, střední dvůr a horní dvůr s ovčínem. U těžebního dvora stál od roku 1684 pivovar, kovárna a mlýn na drcení rudy.

Od roku 1692 patřila obec Marii Alžbětě, hraběnce z Vladštejnů, od roku 1697 Leopoldu Valdštejnovi, zakladateli části obce zvané Leopoldov.

21 Stanislav WAJSAR, Rudník v čase stříbra, lnu, hedvábí a prize, Rudník : Stanislav Kutáček, 2004, ISBN 80-239-3297-7.

V 18. století patřila obec Švancenberkům, pánům ve Vlčicích. Přinesli místním obyvatelům nový způsob obživy plátenictví. Prvním z nich byl kníže Ferdinand ze Švancenberka, pán na Vlčicích. Zavedl na panství zpracování lnu a tkalcovství. Od roku 1704 patřila obec pod správu Adama Františka.

V roce 1710 postihl celou oblast hladomor. Lidé chodili po žebrotě, přibívalo zlodějů a lapků. Mnohým bylo přikázáno, aby se z panství odstěhovali. Hladomor znovu na panství vypukl v letech 1772 – 1773. V roce 1776, kdy mnoho lidí zemřelo hladomorem se rozšířilo v oblasti pěstování brambor.

V roce 1799 navštívil Krkonoše císař Josef II. Při své cestě se zastavil v Heřmanových Sejfech.

Poslední majitel obce Jan Adolf ze Švancenberka vyměnil panství roku 1789 s císařem Josefem II. Za zlatou Korunu a Borovany v Jižních Čechách.

V roce 1790 koupila vlčické panství a s ním i Heřmanovy Sejfy podnikatelská rodina Theerů, baronů ze Silberštejnu. Ze starého mlýna vybudovali papírnu, zámek v horní části obce přestavěli na pivovar a vinopalnu, poblíž kostela postavili v roce 1816 školu. Skromná stavení v sousedství budoucího bělidla nechali přebudovat v honosný pseudogotický zámek s okázalým parkem, patřícím ve své době k nejkrásnějším na Vrchlabsku. Posledním majitelem ze Silberštejnů byl baron Adolf Theer, který se pustil do podnikání na Žacléřsku, začal spekulovat s těžbou uhlí, avšak upadl do dluhů.

Od roku 1880 vlastnila Heřmanovy Sejfy s okolními osadami plátenická rodina Klugů. Zakladatelem firmy byl Johan Kluge, jehož jméno firma nesla do konce II. Světové války. V obci vybudovali bělidlo, barvírnu a mechanickou tkalcovnu. V první polovině dvacátého století patřila k nejvýznamějším evropským výrobcům lnářského zboží.

5.1.1.²² Historie Rudnických osad

Bolkov

Část obce hraničící s úpatím Černé hory dostala název podle slezského vévody, později knížete Bolka, který si zde dal vystavět tvrz, z níž vyjížděl na lov medvědů, rysů či vlků. Do Krkonoš ho však hlavně lákala touha po zlatě a stříbre. Proto přivedl do obce horníky

22 Stanislav WAJSAR, Rudník v čase stříbra, lnu, hedvábí a prize, Rudník : Stanislav Kutáček, 2004, ISBN 80-239-3297-7.

převážně německé národnosti. Bohatý šlechtic, synovec polského krále Kazimíra. Za manželku měl Anežku, dceru rakouského knížete Albrechta. Bolek zemřel 1368 bezdětný a panství připadlo potomkům německého císaře. V roce 1952 došlo ku sloučení Bolkova s obcí Rudník. V současné době, je tato část obce povětšinou chatovou a chalupářskou oblastí.

Janovice

Janovice byly založeny Janem Františkem Theerem roku 1794. Nazývají se podle svého zakladatele. Do roku 1885 měly třicet pět domů. Do konce roku 1850 byly samostatnou obcí s vlastní samosprávou. Lidé se tu živili pastevectvím. V roce 1910 Janovice vykazovali 31 domů a 160 obyvatel. Druhým způsobem obživy obyvatel Janovic bývala poměrně rozsáhlá těžba kovů, hlavně měděné rudy. Poslední štolý se budovaly ještě v roce 1923. V roce 1954 byl proveden rudný průzkum. Těžba obnovena nebyla. Janovice jsou v současné době převážně rekreační oblastí.

Leopoldov

Leopoldov založil v roce 1677 hrabě Leopold Vilém Albrecht z Vladštejna. Po něm má tato část své jméno. Roku 1681 měla osada 13 domků. V roce 1910 bylo v osadě 36 domků a 300 obyvatel. Haldy a těžební jámy v okolí svědčí a těžařské a hutní činnosti. Těžilo se zde zlato, stříbro a železo. Zbytky šachet, v nichž se od roku 1855 těžila měď, směřují hlavně do osady Janovice. Poslední pokusy o těžbu kovů se datují do roku 1923. Nepřímým nástupcem těžařské činnosti v Leopoldově se stala slévárna a strojojna, zaměřená na výrobu rámcových pil.

Terezín

Terezín získal své jméno po manželce osady Josefa Karla Theera ze Silberštejna Terezii, rozené Půlpánové. Založen byl v roce 1836 a měl zpočátku jen čtyři domy. Terezín rostl s rozvojem průmyslu v této části obce. Z původní tavírny železa vybudoval kovář V. Kindler přádelnu lněné příze a bělidlo. Další majitel O. Galdschmidt ji vybavil novým strojovým zařízením, avšak v roce 1905 továrna vyhořela. Následující majitel Dlabol ji v roce 1920 prodal spolku pro hutní a chemickou výrobu. Její akcionáři zde vybudovali v roce 1922

továrnu na umělé vlákno. V roce 1925 již továrna zaměstnávala 800 lidí. Po roce 1945 se chemička stala součástí SCHZ Lovosice, od roku 1968 změnila výrobní program a začaly se vyrábět pryžové výrobky. Továrna se stala závodem podniku Rubena Náchod. V současnosti patří továrna anglické firmě Avon Automotive. Vyrábí se zde pryžové výrobky pro automobilový průmysl.

Lázně Fořt

Za vlády Valdštejnů v 17. století byla místním obyvatelům známa lesní studánka s minerální vodou. Její zázračné účinky při uzdravování pocestných vedly církev k organizování procesí zbožných poutníků. V roce 1754 tu vyrostla jako projev díkuvzdání patronce pramene Panence Marii poutní kaple, kterou dal vybudovat majitel fořteckého panství Ignác Chorinský z Ledské. Jeho rodině patřil Fořt téměř celé 18. století. Nechali postavit nový barokní kostel, vysvěcený roku 1774. Chorinští předpokládali, že se z Fořtu stane věhlasné poutní místo, ale konkurence nedalekých Janských Lázní byla silnější.

V roce 1794 koupil Fořt plátenický baron Jan Václav Berger z Hostinného. Jako kupec a velkoobchodník s plátnem zbohatl natolik, že si mohl opravdový šlechtický titul ke svému jménu přikoupit. V roce 1815 byl pasován na rytíře. Lázně se však začaly rozrůstat až za Karla Bergera von Bergerthal, který dal postavit nové budovy lázeňského domu, léčebnou budovu, lesovnu a lesní zámek. Vybudoval lázeňskou kolonádu a v lesních prostorech po okolí síť procházkových cest. Lázně se tak staly příjemným letoviskem pro majetné hosty. V roce 1886 lázně prodal za 210 000 zlatých továrníku z Heřmanových Sejfů Františku Klugemu. Ten nechal v lázních postavit novou vilu Marii, opravit kapli a rozšířit budovu lázní.

Konec lázní Fořt přinesla výstavba chemické továrny na výrobu umělého hedvábí v roce 1922. Její výroba znehodnotila lázeňské ovzduší sirovodíkem, sirouhlíkem a dalšími chemikáliemi a způsobila zánik lázní. Lázeňské budovy se přestavěly na byty pro zaměstnance chemické továrny.

5.2. Rozpočet obce Rudník pro rok 2013

Rozpočet obce Rudník pro rok 2013 byl schválený Zastupitelstvem obce na 15. zasedání dne 13.12.2012 pod číslem jednací 4/01/15/2012.

Rozpočet byl schválený se schodkem 9 602 500,- Kč. Tyto prostředky budou hrazeny z běžného účtu obce Rudník.

Tabulka č. 1 schválený rozpočet obce Rudník ze dne 13.12.2012, hodnoty udány v Kč.

Rozpočet obce Rudník pro rok 2013			
Rozpočtová kapitola	Popis	příjmy	Výdaje
0000	Daně, poplatky	24.241.300	0
1012	Zemědělství, pozemky	230.000	0
2143	Cestovní ruch	0	14.200
2212	Pozemní komunikace	0	1.570.000
2221	Silniční doprava	0	70.000
2310	Pitná voda	1.000	500
2321	Odpadní vody	0	1.000.000
3113	Základní škola	0	2.545.000
3314	Knihovna	0	38.000
3319	Kronika	0	12.000
3329	Ochrana památek	0	100.000
3349	Sdělovací prostředky	0	100.000
3399	Ostatní kultura a církev	40.000	210.000
3419	Tělovýchova	0	150.000
3421	Volný čas dětí a mládeže	30.000	285.000
3612	Bytové hospodářství	0	10.552.000
3631	Veřejné osvětlení	0	890.000
3632	Pohřebnictví	30.000	210.000
3635	Územní plánování	0	50.000
3639	Komunální služby	0	116.500
3699	Komunální služby, ostatní	0	100.000
3716	Ochrana ovzduší	0	2.500
3722	Sběr a svoz komunálního odpadu	150.000	1.310.000
3745	Veřejná zeleň	0	775.000
4359	Sociální péče	0	3.000.000

5512	Požární ochrana	0	316.000
6112	Zastupitelstvo	0	962.000
6171	Místní správa	150.000	6.995.000
6320	Pojištění	0	150.000
6330	Převody vlastním účtům	0	1.600.000
	Splátka ČMZRB vodovod	0	1.351.100
	Celkem	24.872.300	34.474.800
	Schodek	9 602.500	

Příjmová stránka územního rozpočtu obce Rudník je závislá na daňových příjmech, které tvoří podstatnou část příjmu obce.

30 % výdajů obce obec vynakládá na místní správu. Což zahrnuje mzdy zaměstnanců a provoz obecního úřadu.

10,5 mil. Kč obec vynakládá do údržby nemovitého majetku obce a do správy bytových a nebytových prostor patřící obci.

Obec Rudník je zřizovatelem Základní a mateřské školy. Ročně na provoz tohoto zařízení vydává obec 2,5 mil. Kč.

Sledované období posledních tří let, byl územní rozpočet obce Rudník schválen jako schodkový. Schodek v územním rozpočtu obec Rudník řeší snížením stavu finančních prostředků na běžném účtu obce Rudník.

Rozpočtové příjmy územního rozpočtu obce Rudník jsou nedostačující pro cílený rozvoj obce. Pokud obec plánuje investice či svůj rozvoj, musí tak činit pomocí dotační politiky.

Rozvoj komunit a společenské akce obec řeší pomocí sponzorských darů od drobných dárců či firem podnikajících na katastrálním území obce Rudník.

Obec Rudník provozuje hospodářskou činnost v oblasti pronájmu bytových a nebytových prostor. Příjmy z pronájmů jsou využívány pro bytovou obnovu.

Hospodářskou činnost zahrnuje i obhospodařování obecních lesů. Příjmy z prodeje dřeva se ročně pohybují okolo 1. mil Kč. Obec hospodaří dle lesního hospodářského plánu, podle kterého se o lesní hospodářství pečuje popřípadě těží. Vizí obce je o svůj les pečovat, těžba dřeva je povolena pouze v krajním případě, nebo v případě kalamit způsobených přírodními živly.

6. Veřejná debata občanů o budoucnosti obce Rudník

S myšlenkou uspořádat v obci Rudník přišla zastupitelka obce Rudník Mgr. Olga Hájková, paní Hájková je velmi aktivním členem zastupitelstva. Podílí se na tvorbě územního plánu, zajišťuje kulturní akce pro děti i dospělé. Její vizí je přátelská a přívětivá obec. Je členkou sdružení přátel Bolkova. Bolkov, je místní část obce Rudník, ve které paní Hájková žije. Sdružení přátel Bolkova usilují o záchranu kulturních, přírodních a historických památek v této části obce.

Paní Hájková je zaměstnána jako ředitelka Krkonošského muzea ve Vrchlabí. Ze své funkce měla možnost se zúčastnit vzdělávacího programu nadace Partnerství pod názvem "Interpretace místního dědictví". Při tomto kurzu se paní Hájková osobně setkala s paní RNDr. Blaženou Huškovou, která má s facilitací dlouhaleté zkušenosti. Paní RNDr. Blažena Hušková poskytla odbornou pomoc a metodiku v období příprav. Zároveň se osobně zúčastnila veřejné debaty v obci Rudník jako hlavní facilitátorka. Role facilitátorů menších diskusních skupin se ujali dobrovolníci z Liberecka, kteří mají s rolí facilitátora již zkušenosti.

Přípravné práce probíhali šest měsíců. Pracovní skupina se skládala z osmnácti dobrovolníků, se stavených z řad občanů obce Rudník, zastupitelů obce, z řad pedagogů Základní školy Rudník a občanů, které zde trvale nežijí, ale dojíždějí do obce Rudník za rekreací.

Veřejná debata o budoucnosti obce Rudník dostala svůj název : Rudník 2022 – společně o budoucnosti obce.

Veřejná debata dostala díky grafickým zkušenostem místního občana své logo, které výstižně představuje všechny části obce spojené do jednoho celku. Současně autor loga graficky upravil letáky a plakáty k veřejné debatě.

Jako místo pro konání veřejné debaty, byla vybrána Základní škola v obci Rudník, která nabízí dostatečné prostory pro konání akce a zároveň se nachází na strategickém místě, v centru obce Rudník.

Místní občané, dobrovolníci společně s žáky základní školy připravili prostory pro veřejnou debatu, vytvořili tématickou výzdobu skládající se z fotografií historické a současné obce Rudník. Žáci základní školy připravili aranžmá z květín a plodů, z obecního úřadu byly přivezeny letecké snímky obce. Dále byla připravena výstava mozaiky z kachlů

na téma “Moje obec”, které byly vytvořeny návštěvníky Svatováclavských slavností v obci Rudník. Občerstvení pro občany zajistily kuchařky Základní školy obce Rudník.

Díky pomoci pedagogů a vychovatelů Základní a mateřské školy Rudník, bylo zajištění hlídání dětí, aby se rodiče v klidu a bez starostí mohli veřejné debaty zúčastnit.

Propagace veřejné debaty o budoucnosti obce Rudník, proběhla na internetových stránkách obce Rudník, pozvánka a veřejnou debatu byla zveřejněna v místních rudnických novinách. Měsíc před konáním akce, obdrželi všichni občané obce Rudník informační brožuru s podrobnými informacemi o veřejné debatě, ve které bylo podrobně popsáno jak bude setkání probíhat, o čem se bude debatovat a důvod proč by občané obce Rudník měli na veřejnou debatu přijít.

²³Veřejná debata občanů o budoucnosti obce Rudník, probíhala formou metody Tvorba vize komunity. Metoda je zaměřena na formulování dlouhodobějších cílů rozvoje území. Snaží se přitom využít co nejširšího zapojení občanů, veřejnosti žijící v místě, návštěvníci oblasti, samospráva a odborníci tak, aby došlo k lepšímu propojení jednotlivých činností. Metoda vychází z poznatku, že rozvoj komunity není podmíněn pouze dostatkem finančních prostředků. Občané potřebují svou obec znát a vytvořit společnou představu o tom, jak by obec měla vypadat za deset či patnáct let. Tato dlouhodobá vize je postupně naplňována realizací několika společně vybraných projektů a občané se sami na ní podílejí. Právě oni pak posuzují hlavní aktiva a problémy obce, rozvíjejí společnou vizi a identifikují výrazné a efektivní projekty zlepšení komunity. První fáze končí určením jednotlivých tématicky zaměřených skupin. Každá z nich dále pracuje na konkrétním projektu, jehož realizaci se v další fázi bude zabývat. Může jít například o založení klubu podporujícího kulturní aktivity, sdružení pro podporu místních dobrovolných podnikatelů a jejich produktů, skupinu pro údržbu a rozvoj parků, prosazení změny v trasování linek hromadné dopravy a podobně. Akce poskytuje obyvatelům možnost setkání se sousedy i dalšími spoluobčany, v čemž spočívá jeden z důležitých přínosů této metody.

Veřejná debata v obci Rudník proběhla dne 21.-22.10.2012.

Program veřejné debaty :

Pátek :

- 17.30 h zahájení
- 17.45 h Kdo je tady?

23 <http://www.nadacepartnerstvi.cz/vzdelavani/metoda-tvorba-vize-komunity> 12.2.2013

- 18.00 h Rudník dnes
- 18.15 h Rudník v roce 2022
- 18.30 h sběr dat
- 18.45 h témata k diskusi
- 19.00 h přestávka, káva, odhalení kachlů, výstava obrázků, občerstvení
- 19.20 h diskuse v malých skupinách
- 20.45 h konec

Sobota 22.10.2012

- 9.00 h uvítání, jaká byla noc?
- 9.15 h zprávy z práce malých skupin a výběr témat k diskusi
- 10.30 h malé skupiny navrhnou řešení a společně vybírají ta nejlepší témata
- 12.45 h rozloučení a slovo na závěr
- 13.00 h společný oběd

Počet zúčastněných občanů 175. Zastoupeny byli všechny věkové kategorie.

Debatu vedla zkušená moderátorka paní RNDr. Blažena Hušková. Nejprve účastníci zhodnotili stávající situaci v obci Rudník, jak je vidí oni :

- **nedostatky v obci** – pálení ohňů, žádné chodníky, zříceniny domů, nekvalitní komunikace, chybí parkoviště, chybí dětská hřiště, letitý problém tří bytových domů, nefunkční a nebezpečný pivovar, nedostatečné osvětlení, chybí sauna, zanedbané památky, odpady různého druhu v lesích, šedé sídliště, nedodržování dopravních předpisů v obci, velký provoz v obci, hluchost sekaček na trávu o víkendech, neudržované pozemky, chybí přechody pro chodce, chybí cyklostezka, neudržovaná zeleň podél cest, zarostlé potoky, nefunkční koupaliště, kouř z komínů, chybí tělocvična, nevzhledné autobusové zastávky, zanedbané lázeňské centrum ve Fořtě, chybí kanalizace, malá kapacita školky, rozbořená sokolovna.
- **Co občané chválí** – velké množství zeleně, opravená škola, příjemné hospůdky, dobrá dopravní obslužnost, pozitivní přínos rozvíjejících se firem, dostupnost obchodu s potravinami, pěkné posezení u “ křížku”, větší zájem o dění v obci, pěkné mateřské centrum, všichni občané se vzájemně zdraví, máme nové přátele, hodně dobrých akcí v poslední době, lékař v obci.

Poté si občané nasadili pomyslné růžové brýle a vyjádřili svoji představu o tom, jak by obec Rudník měla vypadat v roce 2022 :

- zprovozněné koupaliště, lidé si navzájem pomáhají, sociální občanská solidarita, moderní autobusový terminál, zachování sportovních oddílů, multifunkční sportovní areál, sportoviště, udržované památky, kulturní dům, pestrý kulturní život, dostatek dětských hřišť, obecní muzeum a infocentrum, kanalizace a čistá obec, modernizovaný dům s pečovatelskou službou, obnovení tradice motokrosu v obci, zelená a čistá obec, opravené budovy, v obci jsou chodníky a cyklostezky, bezbariérový přístup do veřejných budov, sladěný estetický vzhled v obci, silniční obchvat mimo obec, většina místních obyvatel pracuje v obci Rudník, startovací byty pro mladé, opravené silnice, lesopark, v zimě ledová plocha na bruslení.

Následně byla vybrána témata k další diskusi, o kterých měli účastníci diskutovat dál v malých skupinách. Témata zahrnovala všechny součásti života v obci. Účastníkům bylo téma přiděleno, nikdo z nich si nemohl vybrat takové téma, o kterém by si sám přál diskutovat. Náhodně bylo vytvořeno sedm pracovních skupin, jejichž účastníci pod vedením moderátorek prodiskutovali silné a slabé stránky k danému tématu, představu o budoucnosti a vybrali pět klíčových témat k další diskusi.

Rozdělení pracovních skupin dle tématu :

- 1) Vedení obce, účast na věcech veřejných, vztahy v obci
- 2) Kultura, sport, volný čas, kulturní dědictví, tradice
- 3) Vzdělání, sociální oblast
- 4) Příroda a krajina kolem nás, přírodní zdroje, přírodní prostředí
- 5) Ekonomická základna v obci
- 6) Vybavení a infrastruktura v obci
- 7) Naše obec jako součást okolního svět

Tabulka číslo 2. představuje výsledky hodnocení první pracovní skupiny na téma vedení obce, účast na věcech veřejných a vztahy v obci

Silné stránky	Slabé stránky
➤ rudnické noviny ➤ www. Stránky obce ➤ dobrá dopravní obslužnost ➤ společné akce ➤ zlepšení informovanosti občanů ➤ řešení konkrétních problémů ➤ zapojení rekreatantů do dění v obci ➤ spolupráce občanů při tvorbě koncepce obce ➤ práce ochotných jednotlivců v obci ➤ zlepšení spolkové činnosti ➤ hasičský sbor ➤ TJ SKI Rudník	➤ Malá účast občanů na veřejném zasedání zastupitelstva ➤ Požadavky rekreatantů na obec ➤ Zájem obyvatel pouze o svoji část obce ➤ Spíše požadavky obyvatel, než zájem na řešení problémů ➤ Chybí strategický plán obce ➤ Potřeba zvýšit kapacitu mateřské školky ➤ Špatný stav nemovitostí
Budoucnost	Klíčová témata k diskusi
➤ větší angažovanost obyvatel ve veřejném životě ➤ konkrétní nápady a ochota je realizovat ➤ větší angažovanost mladých lidí ➤ zlepšení finanční situace v obci ➤ větší otevřenost občanů a obce ➤ více konkrétních informací	➤ strategický a územní plán obce ➤ zapojení občanů do veřejného dění ➤ zvýšení dopravní bezpečnosti v obci ➤ vzhled obce ➤ využití dotací a dalších finančních zdrojů

Tabulka číslo 3. představuje výsledky hodnocení druhé pracovní skupiny na téma kultura, sport, volný čas, kulturní dědictví a tradice

Silné stránky	Slabé stránky
➤ folbalový klub ➤ kulturní dům ➤ poloha obce ➤ pěkná příroda ➤ knihovna	➤ málo využívaný kulturní dům, špatný technický stav ➤ nedostatek propagace akcí ➤ nezájem lidí o informace a společenské akce ➤ chybí multifunkční zařízení pro sport

➤ nové kulturní akce ➤ kroužky ve škole ➤ kostel využívaný k akcím ➤ udržované běžecké tratě ➤ ochota lidí pořádat společenské akce ➤ posezení u křížku ➤ sportovní akce ➤ mateřské centrum ➤ vstřícné a aktivní vedení obce	➤ nevyužitý potenciál obce ➤ rozlehlost obce ➤ nedostatek chodníků a cyklostezek ➤ chybí koupaliště ➤ absence informačního centra a muzea
Budoucnost ➤ velký zájem o kroužky ➤ bezpečná vnitřní komunikace v obci ➤ moderní kulturní dům ➤ wellness centrum ➤ funkční koupaliště ➤ využitý lázeňský pramen ➤ základní škola jako centrum komunitního života ➤ multifunkční sportovní hala s turistickou ubytovnou	Klíčová témata k diskusi ➤ koupaliště, stezky, wellness ➤ multifunkční sportovní centrum ➤ lanový park, kulturní dům ➤ aktivita občanů ➤ lidské propojení obce ➤ nabídnout obec turistům

Tabulka číslo 4. představuje výsledky hodnocení třetí pracovní skupiny na téma vzdělání a sociální oblast

Silné stránky ➤ dostupnost zdravotních služeb ➤ DPS + pečovatelská služba ➤ Dostupnost obědů pro seniory ➤ Fungující základní a mateřská škola ➤ Spolupráce mezi obcemi ➤ Obec umí řešit krizové situace ➤ Dostupnost středoškolského vzdělání ➤ Geronocentrum Hostinné ➤ Možnost rekvalifikace ze strany úřadu práce	Slabé stránky ➤ malá kapacita mateřské školy ➤ využití veřejné služby ➤ chybí kurzy pro dospělé ➤ nedostatečná dostupnost kroužků pro děti ➤ není zajištěna odpolední lékařská ordinace ➤ chybí malometrážní byty
---	--

Budoucnost	Klíčová témata k diskusi
➤ dostupnost zájmových kroužků pro děti ➤ ordinace dětské lékařky I odpoledne ➤ dětská hřiště ➤ zlepšení komunitních soužití ➤ rozvoj neformálního vzdělávání	➤ komunitní soužití, zapojení občanů do dění v obci ➤ volný čas dětí a mládeže, neformální vzdělávání dospělých ➤ zvýšení kapacity předškolních zařízení ➤ bytová politika ➤ zlepšení časové dostupnosti ordinace dětského lékaře

Tabulka číslo 5. představuje výsledky hodnocení čtvrté pracovní skupiny na téma příroda a krajina kolem nás, přírodní zdroje a přírodní prostředí

Silné stránky	Slabé stránky
➤ třídění odpadů ➤ dobrá pitná voda ➤ plánování kanalizace ➤ čisté potoky ➤ nenarušená příroda ➤ zeleň ➤ lesy ➤ klid, malá zátěž turismem ➤ bezpečné továrny ➤ zdravá a dostupná příroda ➤ žádné skládky ➤ šetrnější vytápění ➤ obec v ochranném pásmu KRNP	➤ dopravní zatížení ➤ neudržovaná zeleň ➤ kanalizace ➤ pálení odpadů v kamnech ➤ žádná osvěta o životním prostředí ➤ neudržované vodní toky ➤ neudržované silnice ➤ chybí nádoby na nebezpečný odpad ➤ nejsou využívány alternativní zdroje energie ani dešťové vody
Budoucnost	Klíčová témata k diskusi
➤ energetická samostatnost ➤ bezodpadové hospodářství ➤ koupě místního mléka ➤ dopravní zklidnění v obci ➤ cyklostezky, chodníky, přechody pro chodce ➤ čistička odpadních vod ➤ vyřešená kanalizace ➤ zaměstnanost v obci ➤ ekologické školní projekty ➤ zdravá příroda ➤ zodpovědnost k životnímu prostředí	➤ dopravní zklidnění v obci ➤ údržba zeleně a vodních toků ➤ odpady ➤ ekologické vytápění ➤ kanalizace

Tabulka číslo 6. představuje výsledky hodnocení páté pracovní skupiny na téma ekonomická základna v obci

Silné stránky	Slabé stránky
➤ malá nezaměstnanost ➤ atraktivní prostředí pro podnikání v cestovním ruchu ➤ dobrá dostupnost ➤ potenciál pro zemědělství a lesnictví ➤ podmínky podnikání ➤ obec vlastní lesy a obecní pozemky	➤ zlikvidované průmyslové podniky ➤ likvidace zemědělských podniků ➤ podniky nevlastní místní podnikatelé ➤ podniky nezaměstnávají místní obyvatelé ➤ krachují firmy ➤ absence služeb ➤ zadlužená obec ➤ malá osídlenost vzhledem k velikosti obce
Budoucnost	Klíčová témata k diskusi
➤ více podnikajících firem ➤ více drobných živnostníků ➤ více bio zemědělců ➤ využití pozemků a lesů k hospodaření ➤ obec bez dluhů ➤ nabídka výhodných podmínek ze strany obce, slevy na nájemch, na místních poplatcích ➤ více podnikajících v cestovním ruchu ➤ více mladých lidí v obci ➤ lázeňství	➤ obec bez dluhů ➤ výhodné podmínky pro podnikání ze strany obce ➤ biozemědělství, pastevectví ➤ cestovní ruch ➤ více mladých lidí v obci

Tabulka číslo 7. představuje výsledky hodnocení šesté pracovní skupiny na téma vybavení a infrastruktura v obci

Silné stránky	Slabé stránky
➤ pohostinství, památky ➤ pošta, knihovna ➤ pečovatelský dům ➤ lékař, zubař ➤ škola, školka, knihovna ➤ fungující obecní úřad ➤ klub maminek ➤ volejbalové hřiště ➤ fotbalové hřiště ➤ hasičská jednotka ➤ fungující vodovod	➤ nedostatek chodníků ➤ nefunkční koupaliště ➤ chybí dětská hřiště ➤ chybí sportovní areál ➤ chybí chodníky, silnice ➤ kostel ve špatném stavu ➤ bezpečnost na silnicích ➤ špatný stav památek ➤ kanalizace

Budoucnost	Klíčová témata k diskusi
➤ chodníky ➤ obchvat obce ➤ multifunkční sportovní areál ➤ odpočinková místa s lavičkami ➤ udržované vodní toky	➤ zóny pro pěší a cyklisty ➤ komunikace ➤ zařízení pro volný čas ➤ kanalizace ➤ záchrana památek

Tabulka číslo 8. představuje výsledky hodnocení sedmé pracovní skupiny na téma naše obec jako součást okolního světa

Silné stránky	Slabé stránky
➤ svazek Krkonoše ➤ nový územní plán ➤ pracovní příležitosti ➤ zdravotní služba ➤ dobré podmínky pro podnikání ➤ plynovod ➤ vlastní zdroj vody ➤ dům pro seniory ➤ svazek obcí Labe	➤ nefunkční koupaliště ➤ zašlá sláva motokrosového sportu ➤ zašlá sláva lázeňství ➤ záplavy ➤ zchátralý pivovar ➤ neudržovaná zeleň u potoka a silnic ➤ nedostatečná kapacita mateřské školky
Budoucnost	Klíčová témata k diskusi
➤ fungující pivovar ➤ maximální zaměstnanost ➤ solventní investoři ➤ maximální využití dotací ➤ koupaliště, lázně	➤ podpora investorů ➤ fungující dopravní obslužnost ➤ údržba zeleně ➤ podpora cestovního ruchu

Vzniklo několik navzájem souvisejících a prolínajících se témat, ze kterých facilitační tým navrhl pět témat pro diskusi na další den. Způsob výběru jednotlivých témat probíhal formou bodového hodnocení a to na základě číselné řady. Číslo 5 označovalo bodové hodnocení jako velmi užitečné. S klesající stupnicí klesala i užitečnost projektu. Číslo 1 tedy označilo projekt jako zcela zbytečný.

Účastníci se rozdělili do pracovních skupin dle svého vlastního rozhodnutí, podle tématu, které je nejvíc zajímalo. Vzniklo pět pracovních skupin, které diskutovali o konkrétních tématech, které by vedly ke zlepšení v dané oblasti. Návrhy byly dále posuzovány podle velikosti dopadu na řešený problém a podle proveditelnosti, jak snadno či jak obtížně je uvedený návrh tématu možné provést.

Další témata k diskusi :

- 1) doprava vlídná a přínosná pro obec Rudník
- 2) lidské propojení obce
- 3) Rudník atraktivní pro místní občany
- 4) Čistá obec
- 5) Prosperující obec

Ad. 1) doprava vlídná a přínosná pro obec Rudník**Konkrétní návrhy, které by mohly vést ku zlepšení situace v obci :**

- zřídit komisi pro dopravu
- chodníky, pěší propojení z oblasti Bělídlo k obecnímu úřadu
- přechody pro chodce
- zrcadla na nebezpečných výjezdech
- prořezání dřevin u komunikací
- zlepšení dopravní obslužnosti

Vybrané návrhy :

- zřídit komisi pro dopravu
- chodník a retardér na cestě od zastávky pod školou ku škole
- pěší propojení od Bělídla k obecnímu úřadu

Ad. 2) Lidské propojení obce**Konkrétní návrhy, které by mohly vést ku zlepšení situace v obci :**

- informace pro občany prostřednictvím SMS
- kalendář akcí
- koupaliště místem pro setkání občanů
- koordinátor volno-časových aktivit
- anketa o zájmu neformálního vzdělávání
- častější a kratší jednání zastupitelstva
- sportovní turnaje mezi jednotlivými částmi obce
- zřídit osadní výbory

Vybrané návrhy :

- častější a kratší jednání zastupitelstva, SMS jako zdroj informací pro občany
- koordinátor volno-časových aktivit
- zřídit osadní výbory

Ad. 3) Rudník atraktivní pro místní občany a turisty**Konkrétní návrhy, které by mohly vést ku zlepšení situace v obci :**

- vybudovat informační centrum
- propagace atraktivity obce
- záchrana kostela v Javorníku
- zkulturnit okolí minerálního pramene
- vybudovat kolonádu v lázních Fořt
- modernizace a využití kulturního domu
- oprava drobných sakrálních památek
- podporovat pastevectví a zpracování mléka
- propagace místních výrobců potravin
- podporovat místní řemeslníky
- vyčistit vodní toky a silnice od náletových dřevin
- jednat s vlastníkem koupaliště o prodeji
- vybudovat dětská hřiště
- vybudovat multifunkční hřiště u školy
- sauna

Vybrané návrhy :

- jednat s majitelem koupaliště o prodeji, obec má zájem koupaliště zrekonstruovat
- cesta pro pěší od Bělidla k obecnímu úřadu
- vyčistit nálety v obci

Ad. 4) Čistá obec

Konkrétní návrhy, které by mohly vést ku zlepšení situace v obci :

- údržba zeleně, zapojení nezaměstnaných do údržbových prací
- první etapa kanalizace, Arnultovice, Terezín
- oblast Bolkova, řešení kanalizace alternativní možností
- odpad, častější svoz odpadů
- pravidelné úklidové práce v obci
- informační kampaně – vytápění, hluk, odpady spojené s úklidovými pracemi v obci
- dostupnost palivového dříví pro občany
- sběr bio odpadu
- likvidace psích exkrementů
- údržba krajiny

Vybrané návrhy :

- první etapa kanalizace
- informační kampaně – vytápění, hluk, odpady spojené s úklidovými pracemi v obci
- údržba krajiny

Ad. 5) Prosperující obec

Konkrétní návrhy, které by mohly vést ku zlepšení situace v obci :

- dořešit soudní spory
- mimosoudní vyrovnání
- vybudování ubytovny
- odpuštění úroků z prodlení nájmu
- minimální nájem pro žádoucí podnikatele
- snížit poplatky pro místní podnikatele
- celoživotní vzdělávání potenciálních zaměstnanců
- dlouhodobé a výhodné pronájmy nebytových prostor pro podnikatele
- jednání s majiteli pozemků o možnosti pastevectví a zemědělském podnikání
- zprovoznění koupaliště, jednání s majiteli
- obnova lázní
- cyklostezka

- obnova tradice Rudnické rokle – motokros
- lyžařský vlek
- vybudování nízkonákladových bytů
- zasíťování obecních pozemků

Vybrané návrhy :

- zasíťování obecních pozemků
- vybudování nízkonákladových bytů
- dlouhodobé a výhodné pronájmy pro místní podnikatele

Následně mluvčí každé ze skupin prezentovali všem účastníkům tři vybrané projekty navržené danou pracovní skupinou, vznikl tak návrh čtrnácti projektů. Každý z účastníků mohl rozdělit pět hlasů mezi nejvýše tři projekty. Vzniklo tak výsledné pořadí podporovaných návrhů, vedoucích ku zlepšení situace v obci a návrhy týkající se možného směru rozvoje obce, obce takové jakou by ji její občané chtěli mít.

Tabulka číslo 9. vyjadřuje výsledné pořadí podporovaných návrhů pro zlepšení situace v obci, ze strany účastníků veřejné debaty o budoucnosti obce Rudník

Projekt	Počet hlasů
Pěší propojení oblasti od Bělidla k obecnímu úřadu	44
Jednání s majitelem koupaliště o prodeji obci	39
Vyčistit nálety v obci	29
Vybudování nízkonákladových bytů	27
Informační kampaně – vytápění, odpady, hluk spojený s pravidelnými údržbovými pracemi	27
Koordinátor volno-časových aktivit	20
Zřídit osadní výbory	17
Zasíťování obecních pozemků	15
kanalizace	14
Častější a kratší jednání zastupitelstva obce, informovanost občanů prostřednictvím SMS	11
Retardér a chodník na cestě od autobusové zastávky pod školou ke škole	8
Zřídit komisy pro dopravu	7
Údržba krajiny, sběr bio odpadu	6
Dlouhodobé a výhodné pronájmy pro místní podnikatelé	2

Hodnocení veřejné debaty

Po ukončení veřejné debaty byl autorkou práce proveden vlastní náhodný průzkum u přítomných účastníků s cílem zjistit, zda se veřejná debata účastníkům líbila a co konkrétního oceňují na uspořádané akci.

- co se účastníků líbilo : že do toho obec šla, skvělá organizace, možnost vyjádřit svůj názor a slyšet ostatní, systém veřejné debaty, práce zapisovatelů, kresby a názory žáků základní školy, byly zastoupeny všechny části obce, dobře jsme se bavili, nestranné vedení debat, profesionální vedení debat, naděje že veřejná debata má smysl, skvělé občerstvení, zajištěné hlídání dětí, dostatek informací o obci, krásná výzdoba, poděkování za splněná očekávání
- co by příště účastníci raději jinak : víc mladších žáků a studentů, chybí středoškoláci, zúčastnilo se jen 6% obyvatel, předem dostat témata, na veřejnou debatu nepřišli vyhlášení kritici

Dle názoru účastníků zanechala akce “Veřejná debata s občany o budoucnosti obce Rudník” pozitivní dojem. Debata byla příležitostí pro občany obce vyjádřit svůj názor a svá očekávání v oblasti rozvoje obce Rudník.

Veřejné debaty obce Rudník, se zúčastnil i redaktor místních novin, který vytvořil zápis z této akce. Vznikl seznam zajímavých názorů účastníků této akce a to velmi pozitivních.

Názory účastníků mohou přesvědčit pořadatele této akce o tom, že síla komunity, její nadšení v obci něco změnit a účastnit se rozvoje obce vlastními silami je budoucností obce Rudník. I když je pořádání akcí formou veřejné debaty časově velmi náročné, mělo by se konat v pravidelných intervalech čímž by účastníci získali přehled o tom, jak byly využity jejich konkrétní návrhy směřující ku zlepšení situace v obci a k rozvoji obce, popřípadě společně modelovat další rozvoj jejich obce.

Konkrétní názory účastníků veřejné debaty o budoucnosti obce Rudník :

Z.S. : metody brainstormingu mi jsou dobře známy a tak jsem věděl do čeho jdu. Nad mé očekávání byla účast hojná a tedy zájem občanů o dění v obci a to i přesto, že to byla pro mnohé naprostá komunikační novinka. Problémy obce jsou známy, ale tímto dostalo zastupitelstvo velmi silný a závazný podnět k prioritním řešením. Navíc dostalo i nepřímou pochvalu, protože ne všechno co bylo řečeno bylo záporné a hlavně už změny k lepšímu jsou vidět. O smyslu takového setkání nemám pochyb a doufám, že zastupitelstvo bude i nadále k občanům takto vstřícné.

J.Z. : zúčastnil jsem se veřejné debaty občanů o budoucnosti obce, která se konala v Základní škole v Rudníku. Debata byla velmi dobře připravená jak po formální, tak i obsahové stránce. Občané mohli do jejího obsahu zasahovat a následně se podílet na rozpracování bodů, které budou podkladem pro vytvoření strategického plánu rozvoje obce Rudník. Tyto body a jejich náplň byly diskutovány a hodnoceny podle naléhavosti. Občerstvení a guláš na závěr pracovního setkání byly výborné. Byl jsem příjemně překvapen zájmem občanů i účastí všech věkových kategorií. Já jako chalupář mám velkou radost z nálady a chuti lidí do práce, neboť toto je pouze začátek dlouhé cesty dalšího vývoje. Pro mne osobně je to dobrá zpráva o změně, která se v obci udála. Budu se snažit pomoci.

T.K. : Veřejná debata obce mi přišla jako dobrá věc, proto jsem se rozhodla, že se zúčastním a to z pohledu zapisovatele. Před debatou jsme ještě s dalšími šesti zapisovateli dostali potřebné instrukce, každý z nás si vybral svou facilitátorku a debata mohla začít. Začalo se na velké chodbě v Základní škole Rudník. Poté byli občané rozděleni do sedmi skupin, které byly speciálně zaměřeny na jeden problém. A to už přišla na řadu práce nás zapisovatelů a našich facilitátorek. Lidé debatovali v různých třídách. Bylo hezké vidět občany Rudníku, jak se snaží řešit problémy naší obce v klidu prostřednictvím této debaty.

P.H. : Debata byla udělána zábavnou formou, líbilo se mi zejména, že každý mohl říct svůj názor na naši vesnici. Co se mu líbí, nelíbí a padaly zde také nápady, které by zlepšily podmínky života v naší vesnici. Hodně fungujících věcí bylo chváleno, tím usuzuji, že se u nás nežíje nejhůře. Kdo navštívil tuto debatu, tak zcela jistě poznal nové informace o obci a různé náměty ostatních spoluobčanů na Rudník. Diskuse probíhaly v přátelském duchu a v hodně věcech se lidé shodli, což mě těší. Určitě dorazím příště na podobné shromáždění.

P.K. : Když jsem poprvé slyšel o tom, že se chystá veřejná debata o budoucnosti naší obce, byl jsem velmi nadšen. Říkal jsem si, že to bude příležitost pro co nejširší možné spektrum obyvatel vyjádřit se k situaci v naší obci. Pro mě jako přistěhovalce to byla také příležitost potkat se s lidmi, které ještě neznám, a kterým evidentně také záleží na tom co se v naší obci děje. Samotná veřejná debata byla velmi dobře připravená, bylo vidět, že přípravě bylo věnováno hodně času. Pozitivně také hodnotím vedení debaty nezávislým člověkem. Způsob debaty nebyl únavný, zdlouhavý, ale bylo to takové odlehčené, různorodé řekl bych vzdušné. Trošku jsme byli zklamáni počtem účastníků, přeci jen z obce, která má více jak dva tisíce obyvatel mohlo přijít více lidí. Hlavně v sobotu, která mi přišla jako

zásadnější část, protože se tvořily konkrétní výstupy. Já chápu, že bylo krásné počasí a na podzim je doma a na zahradách plno práce, ale...! Až zase budu slyšet od některých spoluobčanů, že se tady nic neděje, že obec nic nedělá, tak alespoň mám pádný argument na umlčení dotyčného či dotyčné. Druhou výtku bych měl k délce sobotní diskuze ve skupinkách. Myslím si, že práce by si zasloužila alespoň o hodinu více. Alespoň v naší skupince jsme se ani nedostali ke všem tématům, což byla škoda. Velmi pozitivně oceňuji propagaci této akce. Myslím, že nemohl být v obci nikdo, kdo by nevěděl, že se debata koná. Jenom mám jednu velikou otázku, proč tam nebyl žádný zástupce středoškoláků, mladí ve věku 16-20 let? Škoda, že se je nepodařilo tam dostat. Myslím, že tato skupina má dost co říct k tomu co by si tu přála a hlavně je výhodné pro nás všechny je zapojit do veřejného dění. Možná měli dojem, že je to jenom pro dospělé, možná jejich rodiče nepovažovali za důležité je vzít sebou nebo alespoň poslat. Celkově však akce ve mně zanechala velmi pozitivní dojem, ale teď jsem zvědavý, co se bude dít dál. Protože co tam vzniklo, může velmi snadno zapadnout a usnout pokud se nebude aktivně, ze účasti co nejvíce lidí, pracovat dál. Na závěr musím poděkovat a ocenit, že bylo zařízení hlídání dětí, díky kterému jsme se v sobotní části mohli zúčastnit s manželkou oba. Což vzhledem k věku dcerky je pro nás celkem nestandardní záležitost.

7. Možnosti rozvoje obce Rudník

Součástí sedmé kapitoly jsou konkrétní návrhy možného rozvoje obce Rudník, které vycházejí z představ a požadavků občanů obce Rudník při veřejné debatě o budoucnosti obce Rudník.

K vytvoření těchto návrhů byly použity výsledky konkrétních směrů a opatření vedoucích ke zlepšení situace v obci a jejímu rozvoji, které vznikly jako návrhy závěrečné při Veřejné debatě v obci Rudník. Viz. tabulka č. 9. vyjadřující výsledné pořadí podporovaných návrhů ze strany účastníků veřejné debaty o budoucnosti obce Rudník.

Cyklostezka

V současné době se v obci Rudník nenachází cyklostezky ani chodníky pro pěší. Jedinou spojovací trasou mezi jednotlivými částmi obce jsou silnice I. a II. Třídy, kde je vysoká

intenzita dopravy a vzniká zde velké množství nebezpečných situací. Tato skutečnost je důvodem, proč by měla být vybudována cyklostezka. Podél silnic chybí chodníky pro pěší, tedy lze předpokládat že trasa bude využívána i pěšími a z důvodu zvýšení bezpečnosti by mělo být uvažováno i o provedení veřejného osvětlení, čímž se podstatně prodlouží využití trasy hlavně v zimních měsících.

Směr trasy dle návrhů účastníků debaty o budoucnosti obce by vedl od obecního úřadu, směrem k základní škole.

Realizací navrženého úseku cyklotrasy v celkové délce 1,750 km by mohlo dojít v celé délce k bezpečnému vedení cyklodopravy mimo frekventovanou komunikaci a cyklotrasa by byla napojena přímo na stávající cyklistickou trasu č. 4298, která vede z obce Lánov do města Hostinného.

Podél trasy mohou být umístěny lavičky pro případnou relaxaci a odpočinek chodců. V místě, kde by trasa začínala se nachází dům s pečovatelskou službou a starší občané jistě ocení prostor pro aktivní odpočinek, který jim v současné době schází.

Veřejné koupaliště

V letech 1973 až 1975 vzniklo v rámci akce Z v obci Rudník koupaliště, které se v té době těšilo velké oblibě. Koupaliště sloužilo lidem ze širokého okolí. Vybudován byl betonový bazén s celkovou plochou 620 m², dětské brouzdaliště s plochou 100 m².

Jako součást areálu byl vybudována toalety, sprchy, převlékárny a bufet.

V roce 2005 byl zrekonstruován bufet s přístřeškem.

V roce 2006 byl areál koupaliště prodán. Nový majitel koupaliště údržbu zanedbával.

Provoz koupaliště byl ukončen v roce 2007 od té doby koupaliště chátrá.

V roce 2008 byl zhotoven znalecký posudek č. 2362-12/08, zhotovitel Ing. František Řezníček zalec z oboru ceny a odhady nemovitostí. Dle znaleckého posudku je stav objektu dobrý. Na prvcích dlouhodobé životnosti se neprojevují žádné znaky statického narušení. Bazén je narušen trhlinami, propouští vodu a netěsní. Výsledná cena nemovitosti ku dni ocenění 9.2.2008 činí 2 385 880,- Kč. V současné době je objekt koupaliště nabízen k prodeji prostřednictvím realitní kanceláře I. Krkonošská realitní, spol. s r.o.²⁴ Za cenu 2 950 000,- Kč.

24. <http://www.pkr.cz/reality/sportovni-areal---koupaliste-s-kempem-a-bufetem---rudnik-.html> 3.3.2013

V případě, že by zastupitelé obce Rudník uvažovali o možnosti koupě objektu, bylo by možné využít objekt koupaliště v mnoha směrech. V České republice je mnoho firem, které se zabývají rekonstrukcí koupališť a veřejných prostranství. Při hledání referencí podobných projektů autorku práce zaujal podobný projekt rekonstrukce koupaliště z roku 2010.²⁵ Společnost CENTROPROJEKT, a.s. je autorem moderního komplexu, který vyrostl na místě původního koupaliště, které již technicky nevyhovovalo a bylo uzavřeno z hygienických důvodů. Situčním uspořádáním a zhruba i velikostí objektu tento komplex připomíná stávající objekt koupaliště v obci Rudník, které by mohlo být rekonstrukcí řešeno podobným způsobem.

Objekt koupaliště v obci Rudník je napojený vodovod, kanalizací, elektroinstalace, plynovod. Celková plocha objektu činí 9 172 m².

Objekt nabízí příležitost pro zrekonstruování bazénu, objektu hygienického zázemí.

Vzhledem ku své poloze by bylo možné vybudovat zde restauraci a objekty krátkodobé rekreace, které mohou sloužit turistům, letním táborovým skupinám, nebo školám v přírodě. Objekt koupaliště se nachází v centru obce a jeho území tvoří převážně rovinný povrch, na kterém by bylo možné vybudovat volejbalové hřiště, pískoviště pro děti, dětské hřiště. Při zajištění dostatečného využití objektu by projekt mohl přinést obci Rudník finanční prostředky pro další rozvoj obce.

Předpokládané prvotní náklady : kupní cena nemovitosti dle znaleckého posudku

2 385 880,- Kč, předpokládané náklady na rekonstrukci koupaliště dle porovnatelného projektu obce Sazovice 3 500 000,- .

Celkem 5 885 880,- Kč, v celkové ceně zatím nejsou uvažovány náklady na vybudování restaurace a objektů ubytování.

SMS InfoKanál

SMS InfoKanál umožňuje jednoduchý a pohodlný způsob získávání informací o dění v obci. Důležité informace jsou zaregistrovaným uživatelům zasílány prostřednictvím sms zpráv do mobilních telefonů.

Informace mohou být typu :

- plánované odstávky vody, havárie vodovodních řádů

²⁵ <http://www.bazenycentroprojekt.cz/reference/venkovni-aquaparky-a-koupaliste/multifunkcni-sportovni-areal-sazovice.htm> 3.3.2013

- plánované přerušení dodávek elektrické energie, plynu
- uzavírka místních komunikací
- termíny mimořádných svozů odpadů
- termíny konání zasedání zastupitelstva
- konání kulturních a společenských akcí

SMS InfoKanál umožňuje :

- napojení na Systém integrované výstražné služby Českého hydrometeorologického ústavu
- okamžitý příjem SMS výstrah vydaných Českým hydrometeorologickým ústavem
- možnost odeslat krizovou SMS zprávu

Moduly služby SMS InfoKanál nabízí možnost automaticky třídit odběratele SMS zprávy dle místa bydliště, díky úplnému propojení s databází adres územně identifikačního registru. Individuální SMS mohou odesílat zprávu například o vyhotovení dokladů, stavu řízení a podobně. Další možností je pořádání a správa SMS soutěží včetně statistických výstupů. Vyhlášení a správa SMS anket s možností interaktivních odpovědí včetně statistických výstupů. Modul podatelna je rozšířením možností obousměrné komunikace prostřednictvím SMS o možnost podání zpráv a žádostí občanem.

²⁶Firma KONZULTA Brno, a.s. Poskytla obci Rudník kalkulaci služeb SMS InfoKanál

- aktivační poplatek 8 000,- Kč
- měsíční poplatek 450,- Kč
- SMS do GSM sítě 0,99 Kč
- SMS do pevných sítí 2,- Kč

SMS InfoKanál může zkvalitnit život občanů v obci díky snadné dostupnosti důležitých informací.

²⁶ <http://www.infokanal.cz> 3.3.2013

Rozšíření kapacity mateřské školy v obci Rudník

Na základě vlastního průzkumu autarky práce, a podnětu ze strany občanů problematiku nedostatečné kapacity mateřské školy řešit, vznikla tato malá studie.

Obec Rudník je zřizovatelem Základní a mateřské školy. Kapacita základní školy je 500 žáků. Kapacita mateřské školy činila k datu 30.6.2012 28 žáků. Od roku 2009 stoupl počet narozených dětí v obci.²⁷ V současné době je v obci celkový počet dětí předškolního věku 56. Kapacita mateřské školy není dostačující. Rodiče, kterým končí mateřská dovolená a období pobírání rodičovského příspěvku jsou nuceni řešit situaci tak, že odloží nástup do zaměstnání do doby, než se uvolní místo v mateřské škole po dětech nastupujících do prvních tříd. V některých případech se umístění dětí do mateřských škol řeší zapsáním dětí do mateřských škol v okolních obcích či městech. Což je spojeno s dalšími náklady na dopravu a příspěvky obce na provoz mateřských škol. Zvýšením kapacity mateřské školy v obci Rudník o jednu třídu s maximálním počtem 15 žáků, by celková kapacita mateřské školy činila 43 žáků.

V současné době je mateřská škola umístěna v budově Základní školy v obci Rudník. Budova je strategicky umístěna ve středu obce, na klidném slunném místě. Stáří budovy je 50 let. V roce 2012 prošla budova rekonstrukcí, byla vyměněna okna a provedeno zateplení budovy. Učebny jsou moderně vybavené.

Do budovy Základní školy byla Mateřská škola přestěhována v roce 2007. Obec před tímto obdobím provozovala tři mateřské školy v samostatných budovách, strategicky umístěných v různých částech obce. Kapacity nebyly naplněny a provoz nebyl ekonomický. Budovy byly prodány a Mateřská škola byla přestěhována do budovy Základní školy. Dle statistiky Základní školy Rudník za období 2007 až 2012 činil průměrný počet žáků navštěvujících Základní školu 165 žáků za rok. Kapacita Základní školy není zcela využita, v budově školy se nacházejí prostory, které nejsou dostatečně využívány. Cílem projektu je nevyužité prostory upravit pro potřeby Mateřské školy. Úpravy budou provedeny takovým způsobem, aby v případě že dojde opět ku snížení počtu docházejících do předškolního zařízení, tyto prostory opět mohly využívat děti školního věku pro vyuku nebo zájmové kroužky.

27 Dle údajů Obecního úřadu – matriky k datu 30.6.2012

Infocentrum

Obec Rudník nemá vlastní infocentrum pro potřeby občanů a turistů. Infocentrum může občanům poskytnout důležité informace i drobné služby, což zkvalitní život občanů v obci a zajistí spokojenost turistů.

Smyslem Infocentra je poskytovat informace :

- o regionu
- o jízdách řádech
- o historických památkách
- o kulturních a společenských akcích
- o sportu, turistice, ubytování
- o organizacích a místních spolcích
- informace o obci a okolí
- možnosti výletů pěšky i autem
- možnosti cyklovýletů s popisem a mapou
- služby kopírování, veřejný internet
- možnost nákupu či rezervace vstupenek na kulturní a sportovní akce
- prodej map, turistických průvodců, propagačních materiálů, upomínkových předmětů, turistických známek, cyklozámek
- prodej výrobků místních podnikatelů v podobě dárkových předmětů

Umístění infocentra navrhuje autorka práce strategicky v centru obce, kde se nachází i budova Obecního úřadu, pošta, Dům s pečovatelskou službou.

Vznik infocentra může poskytnout jedno až dvě nově vzniklá pracovní místa. Zaměstnanci infocentra mohou být zároveň i koordinátorem kulturních a volnočasových aktivit obce Rudník.

Dětská hřiště

Obec Rudník tvoří pět obydlených částí, které zahrnují plochu o výměře 42,67 km².

Dětská hřiště chybí a děti nemají prostor, pro trávení svého volného času a zábavu.

V centru obce v blízkosti Obecního úřadu vzniklo za pomoci dobrovolné činnosti členů občanského sdružení Domov malé dětské hřiště. Vzhledem k tomu, že katastrální území

obce je rozlehlé, je požadavkem i potřebou občanů žijících v celé obci, aby v každé z částí obce Rudník vzniklo podobné hřiště.

Na základě již zrealizovaného dětského hřiště v místní části obce Terezín autorka práce využila kontakt na zhotovitele firmu Antoš, s.r.o. Firma ochotně zpracovala nezávislou nabídku dětského hřiště, která by v podobných variantách mohla být rozmístěna po celé obci s přihlédnutím k hustotě osídlení daného místa.

²⁸Firma Antoš, s.r.o. je držitelem certifikátu ISO 9001, ISO 14001 a ISO 18001, výrobky jsou certifikovány v souladu s normou ČSN EN 1176 a jejich montáž odpovídá normě ČSN EN 1177.

Firma Antoš, s.r.o. dodává :

- multifunkční sestavy, prolézačky
- lanové prvky
- pružinová houpadla
- závěsné houpačky
- kolotoče
- lanovky
- dětské domečky, pískoviště
- městský mobiliář
- zahradní altány a pergoly
- prvky pro seniory
- sportovní prvky

Firma Antoš, s.r.o. zpracovala návrh dětského hřiště s celkovými náklady na realizaci ve výši 247 271,- Kč včetně DPH.

Dle rozlohy obce Rudník, by mohlo být uvažováno o výstavbě čtyř dětských hřišť.

V případě, že by se obec Rudník rozhodla zrealizovat výstavbu dětských hřišť, činily by výdaje na investici zhruba 1. Mil. Kč. Vzhledem k výdajové stránce rozpočtu obce Rudník a schodku rozpočtu, autorka práce doporučuje investici do dětských hřišť za pomoci dotací či grantů. Konkrétně Nadace ČEZ, která podporuje sportovní aktivity dětí a mládeže nabízí grantové řízení Oranžové hřiště, jehož cílem je výstavba či rekonstrukce dětských a sportovních hřišť.

28 <http://www.trantos.cz/> dne 1.2.2013

Sportoviště

Návrh sportoviště vznikl na základě reakce účastníků Veřejné debaty o budoucnosti obce Rudník, kdy účastníci této akce vyjádřili potřebu existence tohoto typu sportovního zařízení. Návrh vznikl jako studie autorky diplomové práce.

V obci Rudník se nachází fotbalové hřiště, které využívá místní Tělovýchovná jednota. Pořádají se zde treninky a fotbalové zápasy. Jiné druhy sportů charakteristika hřiště neumožňuje. Dále se v obci nachází nově vybudované volejbalové hřiště, které prostřednictvím nájemní smlouvy využívá místní volejbalový oddíl.

Základní škola Rudník, nemá vlastní sportoviště. V bezprostřední blízkosti Základní školy jsou pozemky, které patří do vlastnictví obce Rudník a svoji polohou a charakterem by byly vhodné pro vybudování sportoviště, které by sloužilo nejen pro žáky Základní školy, ale i pro veřejné akce a občany všech věkových kategorií.

Vybavení sportoviště :

- plocha pro volejbal, fotbal, košíkovou, tenis, floorbal

Sportoviště by mohlo být vybudováno v rámci dobrovolné akce za pomoci občanů obce s cílem povzbudit participaci občanů obce na rozvoji obce Rudník.

Grantový program obce Rudník

S návrhem vytvoření grantového programu přišla autorka diplomové práce. Z vlastního průzkumu v obcích a městech, které bezprostředně sousedí s obcí Rudník, autorka zjistila, že okolní obce mají s grantovým programem dobré zkušenosti. Díky Grantovému programu v okolních obcích vznikají například naučné stezky, estetické vylepšení prostor v obci nebo příjemné odpočinkové místo s výhledem na zajímavé přírodní či krajinářské prostředí.

Vyhlášení grantového programu obce Rudník je jednou z možností, jak zapojit občany do péče o prostředí obce jako je pořádek v obci, stav veřejných prostranství, péče o veřejnou zeleň, zkrášlení obce uměleckými a řemeslnými předměty, které mohou vytvořit sami občané. Dále posílení vztahu občanů k obci formou pořádání různých soutěží, akcí pro veřejnost v oblasti kultury či sportu.

Finanční prostředky z Grantového programu obce Rudník mohou být určeny na podporu projektů zaměřených na kulturní akce, sportovní akce, obecně prospěšnou činnost a využití volného času dětí a mládeže, s cílem přispět k rozvoji obce a ke zlepšení kvality života obyvatel obce Rudník v souladu s udržitelným rozvojem. Poskytování grantu by mělo svá pravidla, které by schválilo zastupitelstvo, případně rada obce Rudník.

Oblasti, na které by bylo možno podat žádost o příspěvek, by byly vyhlášeny formou výzvy, která se zveřejňuje na úřední desce a internetových stránkách obce Rudník.

O poskytnutí grantu se potom může ucházet právnická nebo fyzická osoba. Podmínkou by bylo trvalé bydliště či sídlo firmy na území obce Rudník.

Příspěvek by byl určen pouze na úhradu nezbytných nákladů realizovaného projektu, nesmělo by se jednat o ziskovou akci.

Příjemce grantu by měl povinnost po realizaci projektu předložit zprávu, která by obsahovala vyúčtování, popis realizace projektu a jeho zhodnocení.

Sportovní hala

Účastníci Veřejné debaty o budoucnosti obce, projevíli zájem o existenci sportovní haly.

Dle vlastní studie autorky práce vznikl konkrétní návrh sportovní haly v obci a logická úvaha autorky práce o možnostech využití sportovní haly.

Obec Rudník v roce 2012 zrealizovala nákup budovy bývalé Tělovýchovné jednoty.

Budova je ve stavu vhodném pro demolici. K nákupu nemovitosti se zastupitelstvo obce rozhodlo z důvodu polohy této nemovitosti. Pozemky související s touto nemovitostí navazují na obecní pozemky a bezprostřední blízkost Obecního úřadu, který leží ve strategické poloze středu obce.

Pozemky související s budovou zakoupené nemovitosti jsou převážně rovinaté a nabízejí možnost vybudování ploch pro venkovní sport.

Venkovní víceúčelové hřiště :

- vhodné pro kopanou, basketbal, házenou, nohejbal, volejbal
- běžecký ovál
- sportoviště pro skok vysoký, skok daleký
- sektor pro vrh koulí a šplh

Demolici rozpadající se stavby může vzniknout stavební plocha a možnost vybudovat multifunkční sportovní halu s možností ubytování, která by poskytla zázemí Tělovýchovné

jednotě obce Rudník, sportovním klubům v obci i v okolí a zázemí žákům Základní školy, kterým podobné sportoviště schází.

Vybavení sportovní haly :

- centrální hřiště s účelem využití pro florbal, házenou, basketbal, tenis, volejbal, nohejbal
- horolezecká stěna
- bowlingové dráhy
- kuželkové dráhy
- squashový kurt
- billiard
- posilovna

Součástí budovy může být i vnitřní bazén s rehabilitačním programem, který uvítají všechny věkové kategorie občanů.

Negativní stránkou tohoto projektu jsou náklady na investici, které budou patrně velmi vysoké. Vzhledem k náročnosti projektu autorka nevyzvala potenciální dodavatele stavby sportovní haly k vytvoření nezávislé kalkulace.

Regenerace venkovského prostoru obce Rudník

Dle názorů účastníků Veřejné debaty o budoucnosti obce Rudník, působí prostředí obce zanedbaně, neupraveně a neudržovaně. S využitím hodnotící zprávy zpracovatele územního plánu obce Rudník, vznikl návrh autorky práce na regeneraci venkovského prostoru obce Rudník.

²⁹Ve venkovském prostoru obce Rudník jsou soustředěny přírodní hodnoty v podobě lesních komplexů, rozptýlené krajinné zeleně, meze, aleje podél polních cest a na hranicích pozemků. Severovýchodní část území je zařazen do ochranného pásma Krkonošského Národního parku, které je zároveň součástí evropsky významné lokality soustavy Natura 2000 Krkonoše. Evropsky významnou lokalitu Krkonoše stanovila vláda České republiky č. 132/2005 Sb., ve znění nařízení vlády č. 371/2009 Sb., kterým se stanovily evropsky významné lokality soustavy Natura 2000. Obecná ochrana přírody a krajiny je

29 koncept územního plánu obce Rudník, zhotovitel SURPMO, a.s projektové středisko Hradec Králové

reprezentována ochranou zeleně, převážně mimo zastavěná území, kde má význam jako zeleň ochranná.

Přírodní, kulturní a urbanistickou hodnotu má zeleň v jednotlivých sídlech, a to jak na plochách veřejných, tak soukromých.

V katastrálním území obce Rudník převažuje lesozemědělský typ krajiny, který zde dominuje. Většina lesů je intenzivně hospodářsky využívána a převažují zde druhu jehličnanů.

Lesní komplexy nacházející se v katastrálním území obce Rudník díky své přírodní a krajinné hodnotě nabízejí možnost vytvoření přírodního parku se zachováním původních hodnot. Vytvoření pěších tras, odpočinkových míst a zón pro relaxaci.

Dle průvodní zprávy ³⁰ návrhu územního plánu v území obce Rudník musí být respektovány oblasti krajinného rázu s převažujícím typem lesozemědělské krajiny doplněný typem lesní krajiny a stanovují tyto podmínky :

- při výstavbě respektovat současnou prostorovou kompozici sídel s tím, že výšková hladina zástavby nesmí narušit krajinný ráz
- do projektových dokumentací jednotlivých záměrů zahrnout jejich začlenění do krajiny, jednotlivé záměry musí respektovat urbanistický charakter území a navrhnout vhodnou zeleň
- při výstavbě budov i výsadbě zeleně dbát na zachování tradičních a vytváření nových výhledů a průhledů

Veřejná zeleň nacházející se přímo v obci je v zanedbaném stavu. V minulosti se údržbě či obnově nevěnovala příliš velká pozornost. Chybí i parková zeleň v okolí Základní a Mateřské školy.

V obci Rudník chybí odpočinková místa s lavičkama, autobusové zastávky nemají zastřešené čekárny pro cestující občany, vodní toky jsou zarostlé. Chybí parkovací místa pro automobily.

Regenerací veřejného prostranství by došlo ku zlepšení podmínek pro život obyvatel, zkvalitnění bydlení, vytvoření kvalitního životního prostředí s dostatkem ploch pro dopravu v klidu, veřejné zeleně, dětských hřišť a sportovišť i oddechových ploch pro seniory.

30 koncept územního plánu obce Rudník, zhotovitel SURPMO, a.s projektové středisko Hradec Králové

7.1. Doporučené dotační programy

Nedostatek finančních prostředků pro realizaci rozvojových projektů v obcích může způsobit nezájem obcí o jejich další rozvoj. Obce jsou odkázány hledat finanční rezervy prostřednictvím dotačních programů. Většina dotačních programů vyžaduje finanční spoluúčast obcí, které rozpočty obcí příliš nezatíží a obce mohou pečovat o všestranný rozvoj svého území.

Doporučené dotační programy :

³¹**Dotace na obnovu krajinných struktur** – tento dotační program umožňuje získat dotace na zakládání a obnovu krajinných prvků, výsadbu a obnovu remízů, alejí, soliterních stromů, dotace na obnovu historických krajinných struktur. Z programu je možné podpořit přípravu a realizaci prvků územních systémů ekologické stability, lesopěstební opatření biologického charakteru, opatření ve zvláště chráněných územích, územích soustavy Natura 2000.

³²**Dotace na optimalizaci vodního režimu** – dotace na rybníky, nádrže, mokřady, vodní toky, poldry, dotace na revitalizaci vodních toků. Prioritním cílem tohoto programu je snižování vzniku a dopadů povodňových situací a sucha, obnova přirozeného vodního režimu krajiny a ochrana proti vodní erozi. Z programu je možné realizovat zpracování studií podélných revitalizačních toků a niv, migrační prostupnost vodních toků, realizace opatření k ochraně proti vodní nebo větrné erozi a k omezování negativních důsledků povrchového odtoku vody.

³³**Dotace na regeneraci urbanizované krajiny** – dotace na výsadby a revitalizace obecní a městské zeleně, dotace na parky, lesoparky, stromořadí, hřbitovní zeleň. Cílem programu je rozvoj sídel prostřednictvím zachování a zvyšování počtu a rozlohy segmentů přírodního charakteru v zastavěných územích, zakládání zelených prstenců kolem sídel, výsadba vegetace na místě odstraněných starých zátěží. Z programu je možné dále podpořit vznik a obnovu přírodě blízké zeleně v sídelním prostředí, například individuální zakládání nebo obnova parků a další trvalé nelesní zeleně uvnitř sídel, rekonstrukce hřbitovů, městských či obecních lesoparků, školních zahrad, funkčních ploch sídelní zeleně zvyšující kvalitu života člověka v urbanizované krajině.

31 <http://www.dotacnisluzby.cz/dotace-pro-zivotni-prostredi-obnova-krajinnych-struktur.html> 12.2.2013

32 <http://www.dotacnisluzby.cz/dotace-na-rybniky-mokrady-nadrze-poldry-vodni-toky-revitalizace.html> 12.2.2013

33 <http://www.dotacnisluzby.cz/dotace-pro-zivotni-prostredi-regenerace-krajiny.html> 12.2.2013

³⁴**Dotace pro životní prostředí** – přehled dalších možností Operačního programu Životní prostředí. Operační program Životní prostředí je v současnosti druhým největším programem v České republice. Nabízí široké spektrum dotačních možností mnoha skupin žadatelů. Tematicky se člení do sedmi prioritních os, jejichž stručné zaměření a cíle jsou uvedeny níže :

- zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní. Prioritním cílem je zlepšení stavu povrchových a podzemních vod, zlepšení jakosti a dodávek pitné vody a snižování rizika povodní
- zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí. Prioritním cílem této osy je zlepšení nebo udržení kvality ovzduší a omezení emisí základních znečišťujících látek do ovzduší s důrazem na využití nových, šetrných způsobů výroby energie včetně obnovitelných zdrojů energie
- udržitelné využívání zdrojů energie. Prioritním cílem je podpora udržitelného využívání zdrojů energie, zejména obnovitelných zdrojů energie a prosazování úspor energie. Dlouhodobým cílem je zvýšení využití obnovitelných zdrojů energie při výrobě elektřiny a tepla
- zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží. Prioritní cíle jsou v rámci osy především zkvalitnění nakládání s odpady, snížení produkce odpadů nevhodných pro další zpracování a odstraňování starých ekologických zátěží
- omezování průmyslového znečištění a enviromentálních rizik. Prioritním cílem je omezování průmyslového znečištění a s ním souvisejících rizik pro životní prostředí s důrazem na prevenci a výzkum v oblasti znečišťujících látek a jejich monitorování
- zlepšování stavu přírody a krajiny. Prioritním cílem je podpora projektů, které přispívají ke zpomalení či zastavení poklesu biodiversity, ochraně ohrožených druhů rostlin a živočichů, zajištění ekologické stability krajiny a podporují vznik a zachování přírodních prvků v osídlených oblastech
- rozvoj infrastruktury pro enviromentální vzdělávání, poradenství a osvětu. Prioritním cílem je budování široké sítě center enviromentálního vzdělávání a informačních center zaměřených na ochranu životního prostředí ve všech krajích České republiky a na

34 <http://www.dotacnisluzby.cz/dotace-opzp.html> 12.2.2013

zabezpečení kvalitních odborných materiálů pro enviromentální vzdělání, včetně internetových řešení či naučných stezek

³⁵**Ochrana přírody a krajiny** – předmětem podpory je tvorba územních systémů ekologické stability místní a regionální úrovně formou zpracování projektových dokumentací prvků územních systémů ekologické stability v krajině. Podmínkou je realizace projektování územních systémů ekologické stability nejpozději do pěti let od zpracování projektu. Tvorba podmínek umožňující posílení populací zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů ve volné přírodě, zajištění ochrany a péče o jedince zvláště chráněných ohrožených druhů rostlin a živočichů s cílem jejich navrácení do volné přírody. Zpracování návrhu a současné uskutečňování zvláštních režimů řízeného vývoje s cílem posílit populace zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů ve volné přírodě.

7.2. Doporučení podpory spolupráce veřejnosti

Závěrečná doporučení autorky práce pro iniciaci a povzbuzení ochoty občanů spolupracovat a podílet se na rozvoji obce jsou nezávazná a vycházejí z úvahy autorky práce o faktorech, které by mohly být účinné a splnit cíl participace občanů obce Rudník.

Doporučení pro iniciaci a koordinaci akcí obce a spolků, podpora spolupráce spolků :

- pravidelné setkávání zástupců neziskového sektoru a obce, domluva vzájemné podpory a sladění termínu akcí
- rozvoj materiálního zázemí pro pořádání obecních akcí i akcí neziskových organizací
- vybudování víceúčelové místnosti pro setkávání občanů v rámci spolků i pro neformální setkávání

Doporučení pro finanční podporu činností spolků :

- vytvoření pravidel pro přidělování finanční podpory neziskovým organizacím v obci
- pravidelné hodnocení činnosti spolků z hlediska jejich přínosu pro život v obci

35 <http://www.edotace.cz/katalog-dotaci/ochrana-prirody-a-krajiny-11431.12.2.2013>

- průběžná diskuze nad otázkami směřování činnosti spolků, zaměření jejich akcí, zapojení občanů do spolkové činnosti
- pravidelné vytváření ročního plánu akcí pořádaných jednotlivými spolky, plán akcí bude jedním z podkladů pro rozhodování obce o finanční podpoře neziskových organizací
- iniciace diskuze o podpoře neziskových aktivit v obci ze strany podnikatelů a pořádání společných akcí podnikatelů a neziskových organizací

Doporučení pro podporu místních tradic a tradičních řemesel :

- finanční a věcná podpora tradičních kulturních a jiných akcí a jejich propagace
- vyhledání a iniciace zviditelnění a prezentace tradičních řemesel provozovaných občany obce
- vytvoření podmínek pro předání tradičních dovedností mladší generaci
- v návaznosti na historii obce, místní tradice a tradiční řemeslné a jiné činnosti vybudování muzea prezentující tuto oblast
- vytvoření stálé expozice, která připomene historii obce
- vytvoření místa pro setkávání a tvorbu
- vytvoření místa pro akce mládeže a veřejnosti
- vytvoření infocentra
- zviditelnění rodáků a místních zajímavostí
- vybudování naučných stezek, vytvoření map, informačních cedulí v obci

Pro zvýšení zapojení občanů do života v obci jsou možná tato doporučení :

- zavedení pravidlených veřejných setkání k rozvoji obce, zhodnocení aktivit v minulém roce a shromáždění námětů na další rok formou veřejné debaty s občany
- domluvení se s občany a organizacemi na vzájemné spolupráci
- vytvoření způsobu zapojení občanů do péče o prostředí obce, zajištění pořádku v obci, společná péče o veřejná prostranství, péče o veřejnou zeleň
- společné zkrášlení obce uměleckými a řemeslnými předměty, které vytvoří občané obce

- posílení vztahu občanů k obci formou pořádání soutěží o nejhezčí proctor před domem, soutěž o nejhezčí ulici, nejhezčí zahrádku, společná tvorba předmětů zkrášlujících obec
- pořádání sportovních akcí otevřených veřejnosti
- účast obce v soutěži Vesnice roku a cílená snaha všech občanů o co nejlepší výsledek

Jedním ze základních předpokladů občanské participace na veřejném dění a tak i občanské společnosti je informovanost občanů.

Možnosti informovanosti občanů :

- obecní rozhlas
- prostřednictvím internetu uvedením základních I detailních informací k rozvojovému dění obce
- prostřednictvím kabelové televise
- prostřednictvím obecního zpravodaje
- vyvěšením informací na úředních deskách
- prostřednictvím Info Kanálu SMS

8. Závěr

Vize rozvoje obce vyjadřuje žádoucí stav rozvoje a je jistou esencí rozvojové koncepce. Koncepce, tedy rozvojová strategie konkretizuje vizi pomocí cílů a souboru opatření, jimiž aktéři budou moci usměrňovat vývoj obce k žádoucímu stavu. Na základě ekonomických dispozic a lidských zdrojů lze stanovit možnosti realizace rozvojových záměrů, na základě koncepce dochází v daných omezeních k výběru takových záměrů, které naplňují vizi a plní koncepci.

Díky akci Veřejná debata o budoucnosti obce Rudník, vznikla za přičinění účastníků představa o tom, jak by obec měla vypadat a jakou ji občané chtějí mít. Vznikl seznam konkrétních témat, jejichž návrhy autorka podrobněji zpracovala. Jedná se o návrhy, které

by mohly zajistit zkvalitnění života v obci všem občanům a témata, která by mohla určit směr rozvoje obce Rudník.

Náměty směru rozvoje obce Rudník mohou sloužit ku zpracování strategického rozvojového plánu obce Rudník.

Strategický rozvojový plán obce může vyjádřit předpokládaný vývoj daného celku v dlouhodobějším časovém horizontu. Strategický plán je koncepční a rozvojový document, který vychází ze současného stavu veřejných a soukromých aktivit demografického, ekonomického, sociálního, kulturního a ekologického charakteru obce. Jeho hlavním smyslem je organizace rozvoje jednotlivých zájmů tak, aby obec prosperovala jako celek.

Obec Rudník, je z hlediska přírodního, krajinářského a historického velmi zajímavou lokalitou, která si zaslouží péči díky které by zůstaly její hodnoty zachovány i pro budoucí generace. Důležitou otázkou je i forma propagace a zpřístupnění zajímavých lokalit turistům, čímž by si obec zajistila i možné zdroje příjmu do územního rozpočtu.

Mnohem složitější problematikou je finanční stránka hospodaření obcí. Rozpočtové příjmy pokryjí výdaje na státní správu a základní údržbu majetku obce. Obce při svém rozvoji jsou odkázány na investiční úvěry, dotace a granty.

Důležitým tématem rozvoje obce, je zapojení občanů. Vedle zajištění základních hmotných podmínek pro život v obci a veřejných služeb by měla vytvářet zázemí pro aktivní spolupodílení se občanů na dění v obci, prostor pro realizaci zájmů. Obec pro své řízení nezbytně potřebuje přímou vazbu od občanů a měla by podněcovat diskusi o rozvoji obce.

Občané se pro společné aktivity sdružují do různých spolků. Spolky jsou často monotematicky zaměřeny, například myslivci, včelaři, folklorní soubory, popřípadě se kromě své hlavní činnosti věnují také dalším aktivitám, například hasiči pořádají i kulturní akce v obci. Pro spolky je typické sdružování obyvatel všech věkových kategorií, od nejmladších po nejstarší, což rovněž přispívá k soudržnosti obce. Jejich činnost výrazně zkvalitňuje život v dané obci. Tyto organizace dokážou výrazně účinněji zajistit určité služby pro obyvatelstvo, než by tomu bylo v případě veřejné správy, avšak spektrum jejich nabídky závisí na personálních kapacitách, vybavenosti obce a zájmu obyvatel.

Činnost spolků je obvykle finančně podporována obcí. Kromě finanční pomoci může obec iniciovat a koordinovat své akce a akce spolků. Obec také může podporovat udržování místních tradic a tradičních řemesel a podněcovat zájem co nejvíce občanů zapojovat se do aktivit v obci.

9. Seznam použité literatury

- BINEK, Jan, SVOBODOVÁ, Hana, HOLEČEK, Jan, GALVASOVÁ, Iva, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, Aktéři a nástroje rozvoje venkova, Brno: GEREP, spol.s.r.o., Společnost pro regionální ekonomické poradenství, 2009, ISBN 978-80-904308-0-8
- BINEK, Jan, SVOBODOVÁ, Hana, Holeček, Jan, PŘIBYLÍKOVÁ, Alena, GALVASOVÁ, Iva, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, Přístupy k řešení problému rozvoje venkovských obcí, Brno: GEREP, spol.s.r.o., Společnost pro regionální ekonomické poradenství, 2010, ISBN 978-80-904308-4-6
- BINEK, Jan, SVOBODOVÁ, Hana, HOLEČEK, Jan, MARTÉNEK, Jaroslav, PŘIBÝLKOVÁ, Alena, GALVASOVÁ, Iva, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, Paradoxy rozvoje venkova, Brno: GEREP, spol.s.r.o., Společnost pro regionální ekonomické poradenství, 2011, ISBN 978-80-904308-6-0
- BINEK, Jan, HOLEČEK, Jan, HYNEK, Alois, GALVASOVÁ, Iva, CHABIČOVSKÁ, Kateřina, KONEČNÝ, Ondřej, SVOBODOVÁ, Hana, VĚŽNÍK, Antonín, Synergie ve venkovském prostoru, Brno: GEREP, spol.s.r.o., Společnost pro regionální ekonomické poradenství, 2011, ISBN 978-80-904308-8-4
- Nadace Partnerství, Tvorba Vize komunity, Brno : ZO ČSOP Veronica, 2004, ISBN 80-239-2067-7.
- Nadace Partnerství, Plánovací víkend, Brno : ZO ČSOP Veronica, 2003, ISBN 80-239-1844-3.
- koncept územního plánu obce Rudník, zhotovitel SURPMO, a.s projektové středisko Hradec Králové.
- Stanislav WAJSAR, Rudník v čase stříbra, lnu, hedvábí a prize, Rudník : Stanislav Kutáček, 2004, ISBN 80-239-3297-7.
- Kronika obce Rudník.
- Rozpočet obce Rudník 2013 ze dne 13.12.2012, schválený na 15. Zasedání zastupitelstva obce Rudník, pod číslem jednacím 4/01/15/2012.
- Strategický plán obce a mikroregionu, metodická příručka (zpracovatel VSB-TU Ostrava, Ekonomická fakulta, únor 2006.
- Zápis veřejné debaty s občany o rozvoji obce Rudník.

- Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.
- Zákon o územním plánování a stavební řádu č. 50/1976 Sb.
- Zákon o podpoře regionálního rozvoje č. 248/2000 Sb.
- Zákon o rozpočtovém určení daní č. 243/2000 Sb.
- Zákon o rozpočtových pravidel územních rozpočtů č. 250/2000 Sb.
- <http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/publikace.html>
- www.nadacepartnerstvi.cz
- www.mmr.cz
- www.nadacecez.cz
- www.trantos.cz
- www.infokanal.cz
- www.bazeny.centroprojekt.cz
- www.pkr.cz
- www.doatcnisluzby.cz